

I

(Meddelelser)

RÅD

ERKLÆRING FRA RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER
OG REPRÆSENTANTERNE FOR MEDLEMSSTATERNES REGERINGER,
FORSAMLET I RÅDET,

AF 22. NOVEMBER 1973

VEDRØRENDE ET HANDLINGSPROGRAM FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER PÅ MILJØOMRÅDET

Rådet for De europæiske Fællesskaber og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, fastslår, at de aktioner, som følger af bilagte program, i visse tilfælde skal udføres på fællesskabsplan og i andre tilfælde af medlemsstaterne.

For så vidt angår de aktioner, der skal iværksættes af medlemsstaterne, drager disse omsorg for deres tilfredsstillende gennemførelse, dog således at Rådet i forbindelse med disse aktioner udfører de samordningsbeføjelser, der er fastsat i traktaten.

For så vidt angår de af programmets aktioner, der skal udføres af De europæiske Fællesskabers institutioner,

HAR RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske Kul- og Stålfællesskab,

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab,

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske Atomenergifællesskab,

under henvisning til udkast fra Kommissionen vedrørende et handlingsprogram for De europæiske Fællesskaber på miljøområdet,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

Stats- eller regeringscheferne, forsamlet i Paris ved topkonferencen den 19. og 20. oktober 1972, har understreget betydningen af en miljøpolitik inden for Fællesskabet, og har med henblik herpå opfordret Institutionerne til før den 31. juli 1973 at udarbejde et handlingsprogram med en nøjagtig tidstabel;

de ministre i De udvidede europæiske Fællesskabers medlemsstater, der er ansvarlige for spørgsmål vedrørende miljøbeskyttelse, har afholdt møde i Bonn den 31. oktober 1972 med henblik på at lette gennemførelse af stats- eller regeringschefernes sluterklæring, de på konferencen i Bonn dragne konklusioner er sammenfattet i et communiqué, der er vedtaget af denne;

De europæiske Fællesskabers opgaver, som er defineret i traktaterne om oprettelse af Fællesskaberne; specielt i henhold til artikel 2 i traktaten om dets oprettelse har Det europæiske økonomiske Fællesskab særligt til opgave at fremme en harmonisk udvikling af den økonomiske virksomhed i Fællesskabet som helhed samt en varig afbalanceret udvikling, hvilket i fremtiden vil være utænkeligt uden en effektiv

bekæmpelse af forurening og gener og en forbedring af livskvaliteten og miljøbeskyttelsen;

blandt Fællesskabets vigtigste opgaver vil herefter være en forbedring af livskvaliteten og beskyttelse af det naturlige miljø, hvorfor der bør iværksættes en fællesskabsmiljøpolitik;

iværksættelse af de i ovennævnte program anførte aktioner bør ske i henhold til bestemmelserne i traktaterne,

godkendt de i bilagte program beskrevne målsætninger og principper for en miljøpolitik inden for Fællesskabet, samt den almindelige beskrivelse af de aktioner, der skal iværksættes på fællesskabsplan,

godkendt det materielle indhold af de aktioner i programmet, der vedrører en begrænsning af forurening og gener, samt de prioriteter, der er angivet på dette område,

godkendt de specifikke retningslinier for de aktioner i programmet, der vedrører en forbedring af miljøet,

taget til efterretning, at Kommissionen for sit vedkommende varetager gennemførelsen af dette program i overensstemmelse med de i dette anførte nærmere bestemmelser samt den deri anførte tidstabel, og at den senere vil forelægge passende forslag,

forpligtet sig til at træffe afgørelse om ovennævnte forslag inden ni måneder fra dets oversendelse.

BILAG

HANDLINGSPROGRAM FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER
PÅ MILJØOMRÅDET

INDHOLDSFORTEGNELSE

DEL I

MÅLSÆTNINGER OG PRINCIPPER FOR EN MILJØPOLITIK I FÆLLESSKABET OG
GENEREL BESKRIVELSE AF DE AKTIONER, DER SKAL IVÆRKSÆTTES PÅ FÆLLES-
SKABSPLAN I LØBET AF DE KOMMENDE TO ÅR

	Side
INDLEDNING	5
AFSNIT I: MÅLSÆTNINGER FOR EN MILJØPOLITIK INDEN FOR FÆLLES- SKABET	5
AFSNIT II: PRINCIPPER FOR EN MILJØPOLITIK INDEN FOR FÆLLESSKABET ..	6
AFSNIT III: GENEREL BESKRIVELSE AF AKTIONER, DER SKAL IVÆRKSÆTTES INDEN FOR RAMMERNE AF FÆLLESSKABERNES PROGRAM PÅ MILJØOMRÅDET	7
Kap. 1: Aktioner til mindskelse af forurening og gener	8
Kap. 2: Forbedring af miljøet	10
Kap. 3: Fællesskabets aktion og medlemsstaternes fælles aktion inden for internationale organer	11
AFSNIT IV: PRIORITETER OG TIDSFRISTER	12

DEL II

DETALJERET BESKRIVELSE AF DE AKTIONER, DER SKAL IVÆRKSÆTTES PÅ
FÆLLESSKABSPLAN I LØBET AF DE KOMMENDE TO ÅR

AFSNIT I: AKTIONER VEDRØRENDE MINDSKELSE AF FORURENING OG GENER	12
Kap. 1: Objektiv vurdering af risici for menneskets sundhed og miljøet som følge af forurening	12
Kap. 2: Fastlæggelse af normer	13
Kap. 3: Særlige aktioner vedrørende miljøforurening	15
Afdeling 1: Informationsudveksling mellem overvågnings- og kontrolnet	15
Afdeling 2: Kvalitetsmålsætninger	15
Kap. 4: Aktioner vedrørende visse produkter	18
Kap. 5: Særlige aktioner vedrørende visse industrisektorer samt energi- produktionen	20
Afdeling 1: Særlige aktioner vedrørende visse industrisektorer ..	20
Afdeling 2: Aktioner vedrørende energiproduktion	22

	Side
Kap. 6: Særlige aktioner vedrørende visse zoner af fælles interesse	23
Afdeling 1: Havforurening	23
Afdeling 2: Beskyttelse af Rhin-bassinet mod forurening	26
Afdeling 3: Aktioner vedrørende miljøbeskyttelse i grænseområder	28
Kap. 7: Aktioner vedrørende affald og reststoffer	28
Afdeling 1: Industrielt affald og reststoffer fra forbrugssektoren	28
Afdeling 2: Det særlige tilfælde vedrørende administration og oplagring af radioaktivt affald	29
Kap. 8: Aktioner vedrørende overholdelse af de til beskyttelse af miljøet fastsatte bestemmelser	30
Kap. 9: Aktioner vedrørende økonomiske aspekter i forureningsbekæmpelsen	31
Kap. 10: Forskningsaktioner inden for miljøbeskyttelse	32
Kap. 11: Udbredelse af viden om miljøbeskyttelse	34
AFSNIT II: AKTIONER VEDRØRENDE FORBEDRING AF MILJØET	38
Kap. 1: Bevarelse af det naturlige miljø	38
Kap. 2: Miljøproblemer, som følge af tiltagende mangel på visse naturressourcer	40
Kap. 3: Byplanlægning og egnsudvikling	41
Kap. 4: Forbedring af arbejdsmiljøet	43
Kap. 5: Oprettelse af et europæisk institut til forbedring af arbejds- og livsvilkårene	45
Kap. 6: Motivering for stillingtagen til og oplæring om problemer på miljøområdet	46
AFSNIT III: FÆLLESSKABETS AKTIONER ELLER MEDLEMSSTATERNES FÆLLES AKTION I DE INTERNATIONALE ORGANER	47
BILAG I: DEFINITIONER VEDRØRENDE MILJØBESKYTTELSE	49
BILAG II: DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS HANDLINGSPROGRAM PÅ MILJØOMRÅDET OG FÆLLESSKABETS FORSKNINGSPROGRAM	51

DEL I

**MÅLSÆTNINGER OG PRINCIPPER FOR EN MILJØPOLITIK I FÆLLESSKABET
OG GENEREL BESKRIVELSE AF DE AKTIONER, DER SKAL IVÆRKSÆTTES
PÅ FÆLLESSKABSPLAN I LØBET AF DE KOMMENDE TO ÅR**

INDLEDNING

De stater, der har undertegnet traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab har blandt deres målsætninger, der er defineret i præambulen, »den stadige forbedring af deres folks levestandard og beskæftigelsesforhold« og »den harmoniske udvikling af deres økonomi«.

Artikel 2 i traktaten beskriver den opgave, der er tilagt Fællesskabet og forudsiger bl. a. en udvikling af den økonomiske virksomhed i Fællesskabet som helhed, en varig og afbalanceret ekspansion, en hurtigere højnelse af levestandarden og snævrere forbindelser mellem de stater, som det forener.

På mødet i Paris den 19. og 20. oktober 1972 erklærede stats- og regeringscheferne for medlemsstaterne i Fællesskabet, at »den økonomiske ekspansion, som ikke er et mål i sig selv, først og fremmest skal gøre det muligt at mindske forskellene i livsvilkårene. Dette må foregå med deltagelse af alle parter i samfundet. Ekspansionen skal give sig udslag i en forbedring af livskvaliteten såvel som levestandarden. I overensstemmelse med den europæiske ånd skal særlig opmærksomhed rettes mod immaterielle

værdier og goder og mod miljøbeskyttelse, for at fremskridtet kan tjene mennesket«.

Denne vilje til at udvirke at Fællesskaberne således orienterer deres aktiviteter mod en forbedring ikke alene af levestandarden, men også af livsvilkårene og livskvaliteten, er kommet endnu klarere til udtryk i punkt 8 i den afsluttende erklæring fra topmødet i Paris: »Stats- eller regeringscheferne understreger betydningen af en miljøpolitik inden for Fællesskabet. Med henblik herpå opfordrer de Fællesskabets institutioner til inden den 31. juli 1973 at opstille et handlingsprogram med en nøjagtig tidstabel«.

Dette program følger opfordringen op. Det tager blandt andet hensyn til resultaterne af konferencen, der afholdtes i Bonn den 31. oktober 1972 mellem de for miljøspørgsmål ansvarlige ministre, samt til de af medlemsstaterne fremsendte memoranda og dokumenter og til de dybtgående udvekslinger af synspunkter mellem medlemsstaternes repræsentanter og Kommissionen vedrørende Kommissionens meddelelse til Rådet, der fremsendtes den 24. marts 1972. Det tager ligeledes hensyn til udtalelser fra Europa-Parlamentet, Det økonomiske og sociale Udvalg såvel som fra de faglige organisationer.

AFSNIT I

MÅLSÆTNINGER FOR EN MILJØPOLITIK INDEN FOR FÆLLESSKABET

Miljøpolitikken i Fællesskabet har som mål at forbedre livskvaliteten og -rammen, miljøet og livsvilkårene for befolkningen i Fællesskabet. Den bør bidrage til at ekspansionen tjener mennesket ved at give det et miljø, som sikrer det de bedste livsvilkår, såvel som til at bringe denne ekspansion i samklang med den mere og mere påtrængende nødvendighed af at opretholde det naturlige miljø.

Den skal især sigte mod at:

- forebygge, mindske og så vidt muligt fjerne forurening og gener,
- opretholde en tilfredsstillende økologisk balance og varetage beskyttelse af biosfæren,

- bidrage til en fornuftig forvaltning af og undgå enhver udnyttelse af ressourcerne og det naturlige miljø, der kan medføre mærkbare skader på den økologiske balance,
- styre udviklingen efter krav til kvalitet, særligt ved forbedring af arbejdsvilkårene og livsrammerne,
- sørge for i mere udstrakt grad, at indrage miljøaspekterne i den fysiske planlægning,
- søge fælles løsninger på miljøproblemerne sammen med stater uden for Fællesskabet, særligt inden for internationale organisationer.

AFSNIT II

PRINCIPPER FOR EN MILJØPOLITIK INDEN FOR FÆLLESSKABET

Rådet tilslutter sig de almindelige principper for en miljøpolitik inden for Fællesskabet, der er klarlagt af miljøministrene forsamlet i Bonn den 31. oktober 1972.

Disse almindelige principper, der er nøjere udformet i lyset af senere overvejelser og udvekslinger af synspunkter, gengives i det følgende:

1. Den bedste miljøpolitik består i at forebygge skabelse af forurening og gener frem for senere at bekæmpe virkningerne deraf. Med henblik herpå skal tekniske fremskridt udvikles og styres, så de opfylder ønsket om at beskytte miljøet og forbedre livskvaliteten med de mindst mulige omkostninger for samfundet. Denne miljøpolitik kan og må være sideløbende med den økonomiske og sociale udvikling. Dette gælder ligeledes for tekniske fremskridt.

2. Virkningerne på miljøet må tages i betragtning på et så tidligt stadium som muligt i alle tekniske planlægnings- og beslutningsprocesser vedrørende miljø.

Miljøet skal ikke betragtes som et ydre miljø, hvis angreb og forstyrrelser man er undergivet, men må betragtes som en faktor, der ikke kan adskilles fra tilrettelæggelse og fremme af menneskets fremskridt. Man må derfor vurdere følgerne for livskvaliteten og det naturlige miljø af enhver foranstaltning, der træffes eller planlægges på nationalt plan eller på fællesskabsplan, og som kan påvirke denne kvalitet og dette miljø.

3. Enhver udnyttelse af de naturlige ressourcer og det naturlige miljø, som kan medføre følelige skader for den økologiske balance, skal undgås.

Det naturlige miljø har begrænsede ressourcer og kan kun i et vist omfang absorbere forurening og neutralisere dens skadelige virkninger. Miljøet er et gode, som må bruges, men ikke misbruges, og som bør forvaltes på bedste måde.

4. Videnskabelig og teknologisk viden i Fællesskabet bør øges med henblik på en effektiv indsats for bevarelse og forbedring af miljøet og for bekæmpelse af forurening og gener. Forskning på dette område bør derfor fremmes.

5. De omkostninger, som forebyggelse og fjernelse af gener medfører, påhviler principielt forurenere; der kan dog gøres undtagelser herfra samt gennemføres særordninger, navnlig i overgangsperioder, under forbehold af, at dette ikke fører til alvorlige fordrejninger i handel og internationale investeringer. Med forbehold af anvendelse af traktaternes bestemmelser bør dette princip præciseres og de nærmere regler for dets anvendelse defineres, herunder undtagelserne på fællesskabsplan. Når der gøres undtagelser, bør der ligeledes tages hensyn til nødvendigheden af gradvist at udligne de regionale uligheder inden for Fællesskabet.

6. I overensstemmelse med deklarationen fra FN-konferencen om mennesket og miljøet, vedtaget i Stockholm, bør det overvåges, at aktiviteter i et land ikke resulterer i forringelse af miljøet i et andet land.

7. Fællesskabet og dets medlemsstater skal i deres miljøpolitik tage hensyn til udviklingslandenes interesser og især undersøge eventuelle virkninger af planlagte foranstaltninger inden for rammerne af denne politik, med henblik på at forhindre eller i størst muligt omfang at mindske eventuelle ugunstige virkninger på den økonomiske udvikling i disse lande og på samhandelen med disse.

8. Effektiviteten af bestræbelser på at fremme forskning og politik inden for miljøområdet på internationalt plan og på verdensplan skal styrkes ved en klar og langsigtet planlægning af en europæiske politik på dette område.

I overensstemmelse med ånden i stats- eller regeringschefernes Paris-erklæring skal Fællesskabet og medlemsstaterne lade deres stemme høre i internationale organisationer, som behandler spørgsmål, der vedrører miljøet, og med den myndighed, som et fælles standpunkt giver, yde selvstændige bidrag inden for disse organer.

I overensstemmelse med konklusionerne fra Stockholmkonferencen må det regionale samarbejde, der ofte gør det muligt at finde bedre løsninger på problemer, intensiveres.

Samarbejdet på verdensplan bør koncentreres om de områder, hvor de pågældende miljøproblemers art nødvendiggør en verdensomspændende indsats; det bør bygge på De forenede Nationers særorganisationer, som allerede har udført et betydeligt arbejde, og hvis indsats bør fortsættes og udvikles.

En samlet politik på miljøområdet er kun mulig på grundlag af nye og mere effektive former for internationalt samarbejde, som tager hensyn både til de økologiske vekselvirkninger på verdensplan og til verdensøkonomiens indbyrdes afhængighed.

9. Beskyttelse af miljøet vedrører enhver i Fællesskabet, og derfor bør betydningen heraf gøres klar for offentligheden. Miljøpolitikken heldige gennemførelse forudsætter, at alle samfundsgrupper og alle samfundets kræfter i Fællesskabet bidrager til at beskytte og forbedre miljøet. Det indebærer, at der på alle niveauer udvikles en fortsat og indgående uddannelsesaktion, således at den enkelte i Fællesskabet gør sig problemet klart og til fulde påtager sig sit ansvar over for de kommende generationer.
10. For hver forureningskategori må man søge det aktionsniveau (lokalt, regionalt, nationalt, på fællesskabsplan, internationalt), som er tilpasset til den pågældende forureningstype og som svarer bedst til det geografiske område, der skal beskyttes.

På fællesskabsplan skal koncentreres de aktioner, som kan udføres mest effektivt på dette niveau; prioritetsrækkefølgen må fastlægges med størst mulig omhu.

11. Væsentlige dele af miljøpolitikken bør ikke længere planlægges og gennemføres isoleret i de forskellige lande. De nationale programmer på disse områder bør samordnes og politikken harmoniseres inden for Fællesskabet på grundlag af en fælles langtidsplan. Denne politik bør have som mål at forbedre livskvaliteten, idet den økonomiske vækst ikke udelukkende bør betragtes ud fra en kvantitativ synsvinkel.

Denne samordning og harmonisering skal særligt gøre det muligt at højne effektiviteten af de aktioner, der udføres på de forskellige niveauer med henblik på at beskytte og forbedre miljøet i Fællesskabet under hensyn til de regionale forskelle inden for Fællesskabet og til det fælles markeds rette funktion.

Denne miljøpolitik inden for Fællesskabet sigter så vidt muligt mod samordnede og harmoniserede fremskridt for de enkelte landes nationale politik uden derfor at lægge hindringer i vejen for de fremskridt, som allerede er gjort eller vil kunne gøres på nationalt plan. Sådanne fremskridt bør finde sted under en form, som ikke bringer det fælles markeds rette funktion i fare.

Denne samordning og harmonisering skal især gennemføres:

- ved anvendelse af de relevante artikler i traktaterne,
- ved gennemførelse af de aktioner, der beskrives i dette program,
- ved iværksættelse af informationsproceduren på miljøområdet ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EFT nr. C 9, af 15. 3. 1973, s. 1.

AFSNIT III

GENEREL BESKRIVELSE AF AKTIONER DER SKAL IVÆRKSÆTTES INDEN FOR RAMMERNE AF FÆLLESSKABERNES PROGRAM PÅ MILJØOMRÅDET ⁽¹⁾

INDLEDNING

Beskyttelse af det naturlige miljø og forbedring af livsvilkårene nødvendiggør iværksættelse af aktioner af forskellig art.

⁽¹⁾ Afsnit III, udgør et resumé, der foreløbig skal fortolkes i lyset af og inden for rammerne af den detaljerede beskrivelse af aktionerne i programmets del II.

Det drejer sig dels om at træffe foranstaltninger til at mindske forurening og gener, dels om at sørge for, at forbedringen af livsvilkårene og de økologiske faktorer, der herefter betragtes som uadskillelige fra tilrettelæggelse og fremme af menneskets fremskridt, integreres i planlægningen og iværksættelsen af en fælles politik.

Fællesskabet og dets medlemsstater må ligeledes udføre visse aktioner inden for internationale organi-

sationer for at undgå dobbeltarbejde og for at samarbejde med tredjelande samt sørge for, at Fællesskabets særlige interesser tages i betragtning af disse organisationer.

Af ovenstående grunde omfatter Fællesskabernes handlingsprogram på miljøområdet tre kategorier af aktioner:

1. aktioner, hvis mål er at mindske og forebygge forurening og gener,
2. aktioner til forbedring af miljøet og livsrammen,
3. Fællesskabets aktion eller i givet fald medlemsstaternes fælles aktion i internationale organer, som behandler miljøproblemer.

Visse af disse aktioner skal samtidig udvikles inden for miljøpolitikken og inden for sektorpolitikken (socialpolitik, landbrugspolitik, regionalpolitik, industripolitik, energipolitik osv.).

Kapitel 1

AKTIONER TIL MINDSKELSE AF FORURENING OG GENER

A. De konkrete foranstaltninger til beskyttelse af mennesket og dets omgivelser mod forurening og gener skal kunne støtte sig på en objektiv analyse af data, og på undersøgelsesresultater, som viser de forskellige konsekvenser, særlig på det økologiske plan og på det økonomiske og sociale plan, som følger af, at en bestemt forholdsregel vælges frem for andre mulige.

Undersøgelse af problemer, der opstår i kampen mod forureningen, fører stadig til, at talrige mangler konstateres: Mangler i den videnskabelige viden og analyse- og målemetoderne, mangler i den økonomiske viden, særligt hvad angår omkostningerne ved skader forårsaget af forurening, udgifterne ved forureningsbekæmpelse, og endelig mangler i det statistiske materiale.

Følgelig bør der på fællesskabsplan gennemføres en række aktioner med sigte på at skabe et fælles grundlag for vurdering af kendsgerninger samt en fælles reference- og metoderamme. Dette arbejde vil gøre det muligt at gennemføre de i det under B fastsatte aktioner og vil ligeledes gøre det muligt at undgå be-

kosteligt dobbeltarbejde og medlemsstaternes indførelse af divergerende foranstaltninger, der vil kunne skabe økonomiske og sociale forvriddinger inden for Fællesskabet.

Følgende arbejde må udføres i denne forbindelse:

1. Opstilling af videnskabelige skadelighedskriterier ⁽¹⁾ for de væsentligste forurenende elementer i luft og vand, og for støjforurening. Denne aktion skal ledsages af standardisering eller harmonisering af målemetoder og -instrumenter for disse forurenende elementer og gener. Disse kriterier skal først og fremmest opstilles for følgende forurenende elementer: bly og forbindelser heraf, organohalogene forbindelser, svovlforbindelser og svævestøv, kvælstofoxyder, kulmonoxid, kvikksølv, fenoler og kulbrinter.
2. Definition, ved hjælp af udarbejdelse af en fælles metodologi, af parametre og arten af beslutningsproces ved opstillingen af kvalitetsmålsætninger.
3. Organisation og udvikling af teknisk udveksling mellem de regionale og nationale overvågnings- og kontrolnet for forurening. Denne aktion vil gøre det muligt til sin tid at iværksætte et fælles informationssystem om de data, der indsamles af disse net, og at lette integrering af disse net i det globale overvågningssystem, der er planlagt af FN.
4. Indførelse af en fælles vurderingsmetode for omkostninger ved forureningsbekæmpelsen. I en første fase vil man søge i samarbejde med OECD at fastlægge vurderingsmetoder for omkostningerne i forbindelse med vand- og luftforurening samt omkostningerne ved kampen mod forurening fremkaldt af visse industrielle aktiviteter ⁽²⁾. Dette arbejde skal suppleres med en analyse af de anvendelige økonomiske virkemidler inden for rammerne af miljøpolitikken under hensyn til anvendelse af princippet »forureneren betaler«, med forbehold af reglerne vedrørende det fælles marked.

Man vil ligeledes undersøge vurderingsmetoder for samfundsmæssige omkostninger forårsaget af skader på miljøet, især med henblik på at integrere disse omkostninger under en egnet form i de

⁽¹⁾ For definitionen af disse udtryk og andre udtryk anvendt i dette program se bilag I.

⁽²⁾ De nærmere regler for dette samarbejde vil senere blive fastlagt.

ationale regnskaber og i beregningen af bruttonationalproduktet.

Endelig vil man udvikle en fælles klassificerings- og beskrivelsesmetode for forureningsbekæmpelsesarbejdet.

B. En forureningsbekæmpelsespolitik kan dog ikke begrænses til den under A omhandlede type aktioner. Den må i særlig grad sigte på, at Fællesskabet og medlemsstaterne træffer forholdsregler til at beskytte miljøet, idet denne målsætning må forenes med det fælles markedes rette funktion.

På fællesskabsplan bør særligt nedenstående aktioner gennemføres:

1. Standardisering eller harmonisering af metoder og teknik vedrørende prøveudtagning, analyser og måling af forurenende elementer, som allerede nævnt. Der skal gives prioritet til standardisering af målemetoder for kulbrinter med fastslået eller sandsynlig kræftfremkaldende virkning, for foto-kemiske oxidanter, for asbest og vanadium.
2. Opstilling i fællesskab af kvalitetsmålsætninger, der fastlægger de forskellige krav, som et miljø skal opfylde, under særligt hensyn til den brug, der ønskes gjort deraf. Fællesskabets aktion tager ligeledes sigte på den fælles efterforskning efter og fastlæggelse af tilfredsstillende langsigtede minimumkvalitetskrav, som de forskellige bestanddele af Fællesskabets miljø skal opfylde.
3. Fastsættelse af normer, som i visse tilfælde kan være midlertidige, og som i første fase særligt vil vedrøre vandforurening.
4. Harmonisering af specifikationer af forurenende produkter. Med henblik på at sikre en effektiv beskyttelse af mennesket og miljøet skal denne harmonisering, som allerede er påbegyndt med henblik på at fjerne de tekniske handelshindringer, ledsages af undersøgelser af skadeligheden af de forurenende elementer, der er indeholdt i disse produkter, og af mulighederne for at ændre sammensætningen af disse og i givet fald at erstatte dem med andre produkter, som er mindre eller ikke forurenende. Desuden skal fælles foranstaltninger vedrørende de nærmere regler for og kontrol med godkendelse og brug af disse produkter

undersøges og iværksættes i nødvendigt omfang. Der skal gives prioritet til foranstaltninger vedrørende motorkøretøjer, støjende materiel og udstyr samt udstyr til lufthamre, brændsel og motorbrændstof, samt vaske- og rensmidler.

5. Hvad angår forurening som følge af industrielle aktiviteter og energifremstilling, skal der foretages sektorvisse undersøgelser vedrørende de væsentligste forurenende industrielle aktiviteter i samarbejde med medlemsstaternes administrationer og de involverede erhvervskredse. Disse undersøgelser vil gøre det muligt at bestemme den nøjagtige karakter af de forureningsproblemer, der skal løses, at søge de bedst egnede tekniske og økonomiske løsninger, og i givet fald at harmonisere eventuelle støtteforanstaltninger og undersøge mulighederne for at harmonisere principperne eller systemerne for andre foranstaltninger vedrørende visse industrigræne.

I første fase vil dette arbejde være rettet mod papir- og papirmasseindustrien, stålindustrien og titandioxydfremstillingen.

6. Hvad angår problemer forårsaget af forekomsten af giftige eller svært nedbrydeligt affald, vil det være nødvendigt at sammenholde overvejelser og erfaringer for at få en på samme tid teknisk og økonomisk opgørelse over de forskellige aktionsmidler, der kan tænkes benyttet ved bortskaffelsen af disse affaldsstoffer, og ud fra denne opgørelse at bestemme, hvilke aktioner, der skal iværksættes på fællesskabsplan, f.eks. harmonisering af regler, fremme af udviklingen af ny teknologi ⁽¹⁾, eventuel skabelse af en »oplysningsbørs«, osv.

Prioritet skal især gives til de farlige stoffer, som er nævnt i bilag I i Oslo-konventionen samt til olieaffald.

7. For at undgå fordrejninger i samhandel og investeringer og med forbehold af anvendelse af traktaternes bestemmelser bør princippet »forurenere betaler« præciseres og de nærmere regler for dets

⁽¹⁾ Iværksættelse af denne form for aktioner indebærer, at der må vedtages en principbeslutning på fællesskabsplan vedrørende ydelse af udviklingsstøtte. Samtidig bør man ligeledes træffe beslutning om passende fremgangsmåder, der vil muliggøre deltagelse af eksperter, som skal udpeges af medlemsstaterne, fra tilfælde til tilfælde.

anvendelse, herunder undtagelserne defineres på fællesskabsplan.

8. Endelig vil de alvorlige problemer, der rejser sig som følge af forurening i visse egne af fælles interesse (havforurening, forurening af vandet i Rhinbassinet, og forurening i visse grænseegne) nødvendiggøre iværksættelse af foranstaltninger og specielle fremgangsmåder inden for egnede rammer, som tager hensyn til de særlige geografiske forhold i disse egne.

Derfor skal Fællesskabets aktion på havforureningsområdet især gå ud på:

- at tilnærme de internationale konventioners anvendelsesregler for så vidt som det er nødvendigt for det fælles markeds rette funktion og programmets gennemførelse,
- at gennemføre aktioner i kampen mod landbaseret havforurening ud for Fællesskabets kyster som beskrevet i del II afsnit I, kapitel 6, afdeling 1, litra B, punkt 3 i dette handlingsprogram.

Hvad enten det drejer sig om initiativer eller om, hvilken holdning der skal indtages under arbejdet, skal medlemsstaterne bestræbe sig på at indtage en fælles holdning indenfor de pågældende internationale organisationer og konferencer med formål at Fællesskabets aktioner inden for områder, der henhører under dets kompetencer, og af de fællesaktioner, der udføres af medlemsstaterne inden for rammerne af de internationale organisationer af økonomisk art, i alle spørgsmål, der er af særlig betydning for det fælles marked.

Hvad angår beskyttelsen af Rhinen mod forurening deltager Kommissionen som observatør i plenarsamlingerne i Den internationale Kommission til beskyttelse af Rhinen imod forurening. Endvidere forbeholder Kommissionen sig inden den 31. marts 1974 at fremsætte passende forslag under hensyn til de allerede påbegyndte undersøgelser og til resultaterne af det arbejde, der er igang inden for Den internationale Kommission til beskyttelse af Rhinen mod forurening som følge af Ministerkonferencen i Haag.

Hvad angår beskyttelse af miljøet i grænseområder anbefaler Rådet medlemsstaterne at opstille konsultationsprocedurer, som tager sigte på at slutte aftaler om beskyttelse af miljøet i disse egne.

9. Alle fælles aktioner på miljøområdet indebærer, for så vidt overholdelse af fællesskabsbestemmelserne eller nationale regler kontrolleres på effektiv måde, at der bliver skredet ind mod overtrædelse af disse regler med tilstrækkelig strengthed. Med henblik herpå vil Kommissionen fortsætte sit arbejde med sammenligning af nationale lovgivninger og deres anvendelse i praksis, for at skabe forudsætningerne for sådan forudgående tilnærmelse af lovgivningerne, som kan vise sig nødvendig; og der vil blive organiseret informationsudvekslinger vedrørende faktiske kontrolforanstaltninger og de af medlemsstaterne truffene foranstaltninger for at sikre overholdelse af reglerne med hensyn til forurenende installationer og produkter.

C. Til støtte for de Under A og B omhandlede aktioner skal der gennemføres et fælles forskningsprogram og foretages undersøgelser vedrørende etablering af et europæisk dokumentationssystem, der skal have til opgave at bearbejde og sprede information om miljøbeskyttelse, begyndende med den information, som angår teknik og teknologi i forureningsbekæmpelsen samt virkningerne af forurening på menneskets helbred og på det naturlige miljø.

For så vidt angår forskningsprogrammet henledes opmærksomheden på, at arbejde vedrørende miljøproblemer allerede udgør en del både af Det fælles Forskningscenters (FFC's) flerårige program og af programmet for de såkaldte indirekte forskningsaktioner ⁽¹⁾.

Dette forskningsarbejde skal dog gennemføres som en støtte for aktionerne i nærværende handlingsprogram.

Kapitel 2

FORBEDRING AF MILJØET

Den kvalitative forbedring af livs- og arbejdsvilkårene udgør nu en væsentlig opgave for De europæiske Fællesskaber.

Derfor kan et fællesskabsprogram på miljøområdet ikke begrænses til beskyttelse af det fysiske miljø ved forsøg på bekæmpelse af forurening og gener, men bør ligeledes bidrage aktivt til forbedring af livskvaliteten.

⁽¹⁾ EFT nr. L 153 af 9. 6. 1973, s. 11;
EFT nr. L 189 af 11. 7. 1973, s. 43.

På samme måde bør Fællesskabernes aktion i de forskellige sektorer (landbrugspolitik, socialpolitik, regionalpolitik, industripolitik, energipolitik o.s.v.) tage hensyn til problemerne vedrørende beskyttelse og forbedring af miljøet, således som det allerede er nævnt i sidste led af indledningen til dette afsnit.

Disse problemer bør som sådan tages i betragtning ved planlægning og gennemførelse af den sektormæssige politik. De programforslag, der udarbejdes af Kommissionen for så vidt angår politikken på disse forskellige områder, skal tage hensyn til de nedenfor anførte aktioner ved udvikling af disse i den udstækning, som de satte specifikke mål kræver; disse aktioners effektivitet og sammenhæng vil øges ved anvendelse af ovennævnte principper og ved iværksættelse af de virkemidler, der tilvejebringes inden for rammerne af dette program.

Fællesskabernes program på miljøområdet og den pågældende sektorvise politik skal således omfatte aktioner, der tager sigte på at forbedre miljøet i dets brede betydning. Disse aktioner vedrører særligt følgende emner:

- beskyttelse af det naturlige miljø. Kommissionen har allerede forelagt et udkast til direktiv vedrørende landbruget i bjergegne og i visse mindre begunstigede områder, som tager hensyn til disse problemer. Rådet vedtog den 15. maj 1973 en resolution om landbruget i visse ugunstigt stillede områder⁽¹⁾. Kommissionen har endvidere meddelt sin hensigt om at fremsætte andre forslag og iværksætte visse undersøgelser;
- undersøgelse af problemer forårsaget af den tiltagende mangel på vandressourcer som følge af det voksende forbrug, undersøgelse af miljøaspekterne ved forsyning med råstoffer og ved udnyttelse af naturressourcerne samt undersøgelse af problemer som følge af dens tiltagende knaphed;
- sammenholdelse inden for egnede rammer, særligt i forbindelse med samordning af regionalpolitik, af ideer, erfaringer, resultater vedrørende miljøproblemer, der er knyttet til byplanlægning og den geografiske fordeling af de menneskelige aktiviteter; dette har til formål at nå til et fælles udgangspunkt i spørgsmålet om de miljøkrav, der

skal tages hensyn til i egnsudviklingspolitikken, og med henblik på at lette gennemførelse af konsultationer om miljøaspekterne i grænseområder;

- forbedring af arbejdsmiljøet. Kommissionen skal udarbejde forslag herom i samråd med og/eller i forbindelse med udarbejdelse af det sociale program;
- oprettelse af et europæisk institut til forbedring af arbejds- og livsvilkårene. Kommissionen vil fremsætte forslag herom inden den 31. december 1973, der særligt vedrører de nærmere regler for finansiering og drift af dette institut;
- fremme på alle niveauer af aktioner til motivering og oplæring af alle grupper i befolkningen for at få disse til at påtage sig deres ansvar for miljøbeskyttelse.

Kapitel 3

FÆLLESSKABETS AKTION OG MEDLEMSSTATERNES FÆLLES AKTION INDEN FOR INTERNATIONALE ORGANER

Et stort antal internationale organer beskæftiger sig på nuværende tidspunkt på forskellig vis med miljøproblemer. Fællesskabet vil med interesse følge disse organers arbejde, så meget desto mere, som de foreslåede foranstaltninger og de iværksatte fremgangsmåder i de fleste tilfælde kan tænkes at påvirke det fælles markeds funktion, økonomiske interesser i Fællesskabet og i dets medlemsstater, den internationale handel i almindelighed og som ofte henhører under Fællesskabets kompetenceområde.

Det er nødvendigt, at Fællesskabet fortsætter det meget aktive samarbejde, som det har indledt med størstedelen af de internationale organer, herunder særligt OECD, Europa-Rådet og De forenede Nationer. Et sådant samarbejde vil fremme iværksættelse af en fælles aktion fra medlemsstaternes side inden for disse organer uden at foregribe en aktion fra selve Fællesskabet inden for rammerne af dets kompetenceområde.

⁽¹⁾ EFT nr. C 33 af 23. 5. 1973, s. 1.

AFSNIT IV

PRIORITETER OG TIDSFRISTER

Programmet er i en første fase begrænset til aktioner, som bør iværksættes i allerførste række. Disse aktioner skal i så vidt omfang som muligt gennemføres inden for en frist på 2 år at regne fra vedtagelsen af programmet, idet man i det sidste halve år af denne periode skal gøre status over de i den forløbne periode opnåede resultater og forberede arbejdsprogrammet for de følgende år.

Dette program vil kunne revideres og må, hvis der er behov derfor, suppleres med nye aktioner, for at der kan tages hensyn til udviklingen og indvundne erfaringer.

Den prioritering, der er nævnt i hver af programmets aktioner kan derfor i givet fald ændres af Rådet på initiativ af Kommissionen, efterhånden som de iværksatte arbejder og undersøgelser skrider frem.

DEL II

DETALJERET BESKRIVELSE AF DE AKTIONER, DER SKAL IVÆRKSÆTTES PÅ FÆLLESSKABSPLAN I LØBET AF DE KOMMENDE TO ÅR

AFSNIT I

AKTIONER TIL MINDSKELSE AF FORURENING OG GENER

Kapitel 1

OBJEKTIV VURDERING AF RISICI FOR MÆNNESKETS SUNDHED OG MILJØET SOM FØLGE AF FORURENING

A. Motiver

Forureningen kan bekæmpes mere effektivt, hvis man råder over objektiv viden om dens virkninger. Denne viden gør det muligt uden risiko for vilkårlighed at fastsætte grænser for tilstedeværelsen af forureningsfaktorer i miljøet og at fastsætte værdier for produktkvalitet, idet disse grænser udtrykkes i normer og er beregnet til beskyttelse af menneskets sundhed og miljøet.

Fastsættelse af disse værdier nødvendiggør undersøgelse og en kritisk og objektiv analyse af skadelige eller uønskede virkninger som resultat af et måls udsættelse for forurening eller gener under givne omstændigheder. Denne undersøgelse fører til fastlæggelse af kriterier som defineret i bilag I.

En sådan aktion nødvendiggør standardisering eller harmonisering af målemetoder og måleinstrumenter

for de forskellige forureningsfaktorer, taget hver for sig eller kombineret, således, at måleresultater for disse forureningsfaktorer og deres virkninger gøres sammenlignelige.

Denne aktion kan desuden afsløre mangler i den eksisterende viden om forureningsfaktorerne og deres virkninger og blottlægge visse emner for forskning til iværksættelse inden for Fællesskabet.

B. Sigte og indhold

Så hurtigt som muligt for hver af de nedennævnte forureningsfaktorer at udføre følgende arbejde:

- udarbejde en bibliografi, som er så fuldstændig som mulig om virkningerne af de omhandlede forureningsfaktorer og udføre en kritisk analyse af disse informationer;
- fastlægge kriterier for visse forureningsfaktorer;
- standardisere eller harmonisere målemetoder og måleinstrumenter, således at måleresultater for forurening i Fællesskabet gøres sammenlignelige;

— indkredse manglerne i den eksisterende viden om forureningsfaktorerne og deres virkninger med henblik på at blotlægge de forskningsemner, som i påkommende tilfælde skal inkluderes i Fællesskabsprogrammet for forskning og udvikling.

De forureningsfaktorer, som i første række skal undersøges, er udvalgt på basis af såvel deres giftighed som den nuværende viden om deres sundhedsmæssige og økologiske betydning. Disse forureningsfaktorer er følgende:

Første kategori

Bly og forbindelser heraf, ⁽¹⁾

Organo-halogene forbindelser, ⁽¹⁾ og organiske fosforforbindelser

Kulbrinter med fastslået eller sandsynlig kræftfremkaldende virkning ⁽²⁾

L u f t

Svovlforbindelser og svævestøv ⁽¹⁾

Kvælstofoxider ⁽¹⁾

Kulmonoxid ⁽¹⁾

Fotokemiske oxidanter ⁽²⁾

Asbest ⁽²⁾

Vanadium ⁽²⁾

Støjforurening:

fastlæggelse af kriterier, der gør det muligt at måle støj og give indekser på forskellige intensitetsniveauer.

V a n d

Uorganiske mikroforureningsfaktorer og deres metabolitter (kviksølv ⁽¹⁾, cadmium ⁽¹⁾, krom, kobber, nikkel, tin, zink, arsen, beryllium, cyanid)

Fenolforbindelser ⁽¹⁾

Kulbrinter ⁽¹⁾

Særlig opmærksomhed skal rettes mod nødvendigheden af at harmonisere bestemmelse af forureningsbelastningen og især mængden af organiske stoffer i spildevand, ved måling af det biokemiske iltforbrug (BOD) og det kemiske iltforbrug (COD) og i en senere fase, den totale organiske masse og farven.

Anden kategori

L u f t

Fluor

Nikkel

Cadmium

Klor og saltsyre

Svovlbrinte

Antimon

Beryllium

Organisk støv

Merkaptan

Nitrosamin

Ammoniak

V a n d

Farvestoffer

Vanadium, bor, antimon, kobolt, barium, thallium

Fosfater

Kvælstofforbindelser

Andre pesticider

Organiske opløsningsmidler

Jern og frit klor

Stoffer med ubehagelig lugt og smag

Blegemidler

Ovenstående liste over forureningsfaktorer i anden kategori er af vejledende karakter. Kommissionen vil inden den 31. juli 1974 foreslå en endelig liste over de forureningsfaktorer, hvis risici bør vurderes i en senere fase. Visse forberedende arbejder med informationsindsamling kan dog påbegyndes allerede i første fase.

C. Gennemførelsesbestemmelser

Ved iværksættelse af denne aktion skal Kommissionen tage hensyn til arbejde, som allerede er udført eller er i gang på nationalt og internationalt plan, og især inden for rammerne af WHO.

Kommissionen indsamler eksisterende information ved at indhente konsulentudtalelser og organisere møder mellem nationale eksperter.

D. Tidstabel

Efter at have undersøgt og udnyttet disse informationer vil Kommissionen for Rådet forelægge resultatet af sit arbejde såvel som egnede forslag, efterhånden som arbejdet skrider frem, og under alle omstændigheder inden den 31. december 1974.

Kapitel 2

FASTLÆGGELSE AF NORMER

A. Sigte og indhold

Normerne opstilles med henblik på at begrænse eller forebygge målenes udsathed og kan således være

⁽¹⁾ Disse forureningsfaktorer vil blive undersøgt i første række.

⁽²⁾ For disse forureningsfaktorer bør man så hurtigt som muligt iværksætte det nødvendige arbejde til standardisering af målemetoderne.

midler til at opfylde eller nærme sig kvalitetsmålsætningerne. Normerne henvender sig direkte eller indirekte til de ansvarlige enkeltpersoner eller opgaver, idet de fastsætter de niveauer for forurening eller gener, som ikke må overskrides med hensyn til et miljø, et mål, et produkt o.s.v.

Normerne kan opstilles enten ved administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, ved gensidig overenskomst eller ved frivillig accept ⁽¹⁾.

Kendskab til virkningerne på menneskets sundhed og på miljøet som følge af udsættelse for forurening og gener skal gøre det muligt for de kompetente myndigheder at udarbejde egnede forskrifter.

Fastlæggelse af kriterier, der fastslår det eksisterende forhold mellem en given belastning og en observerbar virkning på menneskets sundhed eller miljøet er et væsentligt element i den objektive vurdering af de ugunstige virkninger eller de farer, der er forbundet med ethvert anslag mod miljøet. Denne objektive vurdering er en vanskelig og kompliceret opgave, som det på nuværende tidspunkt kun er muligt at gennemføre for et begrænset antal stoffer med tilstrækkelig sikkerhed til, at egnede bestemmelser kan vedtages. For talrige forureningsfaktorer er det stadig nødvendigt at foretage nye undersøgelser og forskningsarbejder.

En analyse af kriterierne gør det muligt at identificere især forurenings- eller geneniveauer, hvor der opstår visse ugunstige eller skadelige virkninger for mennesket, eller som vil kunne tænkes at skade miljøkvaliteten, og at definere grundlæggende beskyttelsesniveauer og nulvirkningsniveauer.

Hvad angår menneskets sundhed, kan denne aktion, som udføres på videnskabeligt plan, hvor der er tale om forurening eller gener ⁽²⁾ i praksis føre til fastlæggelse af forureningsniveauer, der ikke må overskrides i målet (mennesket), således at kravene til den offentlige sundhed overholdes ⁽³⁾,

Når dette er nødvendigt, fastlægges miljøkvalitetsnormer på fællesskabsplan.

På grundlag af den erhvervede viden er det muligt at fastlægge normer i form af miljøkvalitetsnormer og produktnormer.

Medlemsstaterne kan, alt efter det enkelte forhold, stille strengere krav med hensyn til miljøkvalitetsnormer, uden at foregribe anvendelse af traktaterne.

I almindelighed fastlægges ovennævnte fællesskabsnormer under hensyn til både sundhedsmæssige og økologiske krav, efter opstilling af kriterier og kvalitetsmålsætninger på fællesskabsplan.

I visse tilfælde vil tvingende årsager i forbindelse med beskyttelse af den menneskelige sundhed eller af miljøet dog kunne nødvendiggøre fastlæggelse af foreløbige fælles normer uden at afvente opstilling af kriterier og kvalitetsmålsætning på fællesskabsplan, der som de oplysninger, der allerede er til rådighed på internationalt og nationalt plan, kan anses som tilstrækkelige til disse formål.

B. Gennemførelsesbestemmelser og tidstabel

Normerne for følgende forureningsfaktorer:

- bly,
- kviksølv,
- cadmium,
- organiske klorforbindelser,
- giftige kemiske stoffer i vand bestemt til menneskeligt forbrug, (idet der tages behørigt hensyn til den form, hvori disse stoffer forekommer i produkterne eller i miljøet) og
- sundhedsfarlige kim i vand bestemt til menneskeligt forbrug

skal for vands vedkommende fastsættes hurtigst muligt og senest den 31. december 1974 efter forslag fra Kommissionen. De endre normer skal fastsættes så hurtigt som muligt i løbet af en senere fase.

I disse arbejder drages der i videst muligt omfang nytte af de resultater, der på disse områder allerede er opnået på nationalt og internationalt plan og i særdeleshed af dem, som er nået inden for rammerne af WHO.

Disse normer skal revideres i overensstemmelse med de indvundne erfaringer og især med de videnskabelige fremskridt, der er opnået, efter en fremgangsmåde, som senere skal fastlægges.

⁽¹⁾ Jfr. definitionen under nr. 3.1 i bilag I.

⁽²⁾ Generne omfatter især lydgener, der indbefatter støj, vibrationer og infra- og ultrasonore bølger.

⁽³⁾ Disse niveauer svarer til WHO's sundhedsmæssige beskyttelsesnormer.

Kapitel 3

SÆRLIGE AKTIONER VEDRØRENDE
MILJØFORURENING

Afdeling 1

INFORMATIONSDUDVEKSLING MELLEM
OVERVÅGNINGS- OG KONTROLNET

A. Motiver

Transport af forureningsfaktorer over store afstande med skadelige virkninger som følge af deres ophobning og af deres indbyrdes blanding gør det nødvendigt at overvåge miljøforureningssituationen på regionalt, nationalt og internationalt plan.

Denne overvågning gør det desuden muligt at kontrollere, i hvilket omfang de af de offentlige myndigheder trufne forholdsregler effektivt overholdes. Desuden tilvejebringer den oplysninger, der er uundværlige for gennemførelsen af epidemiologiske undersøgelser, som gør det muligt at få et bedre kendskab til de skadelige virkninger af visse forureningsfaktorer på menneskets sundhed og økosystemerne.

De regionale og nationale net bør kunne give oplysninger, der er fuldstændige, præcise og sammenlignelige med oplysninger fra net i andre områder og stater i Fællesskabet, og desuden i givet fald kunne integreres i de verdensomspændende overvågningsnet, som FN har planlagt.

B. Sigte og indhold

- At organisere og udvikle teknisk udveksling mellem regionale og nationale net til overvågning og kontrol af forurening og træffe enhver hensigtsmæssig forholdsregel med henblik på at forbedre effektiviteten, nøjagtigheden og sammenligneligheden af bestående systemer.
- Når tiden er inde at undersøge det hensigtsmæssige i at iværksætte et system for gensidig meddelelse af informationsmateriale om data indsamlet af disse net, og med henblik på deres fortolkning på fællesskabsbasis i disse tilfælde at overlade analysen af de af de nationale net indsamlede til Kommissionen.
- At lette indpasning af eksisterende net i Fællesskabet i det af FN planlagte verdensomspændende overvågningssystem.

C. Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen indkalder for hver type overvågnings- og kontrolnet (luft, ferskvand og havvand) eksperter fra de nationale kompetente myndigheder med henblik på at udarbejde detaljerede retningslinjer for organisering af informationsudvekslingen.

Hvad angår overvågnings- og kontrolnet for luft, bør man i første række bestræbe sig på at organisere informationsudveksling vedrørende de situationer, der nødvendiggør hurtig handling som f.eks. »smogdannelse«. Man vil desuden tage hensyn til arbejde udført inden for rammerne af OECD vedrørende transport af forureningsfaktorer over store afstande.

D. Tidstabel

Kommissionen vil inden den 31. december 1974 forelægge alle egnede forslag, som den føler sig tilskyndet til af de resultater, der er opnået ved de med eksperternes bistand gennemførte arbejder.

Afdeling 2

KVALITETSMÅLSÆTNINGER

A. Motiver

Kvalitetsmålsætningerne repræsenterer de samlede krav, som er givet miljø eller en del deraf på et givet tidspunkt, nu eller i fremtiden, skal opfylde.

Ved opstillingen af disse målsætninger tages der hensyn til:

- a) et »grundlæggende beskyttelsesniveau«, således at mennesket eller et andet mål ikke udsættes for urimelig fare;
- b) et »nulvirkningsniveau«, således at ingen identificerbar virkning udøves på målet.

Der tages ligeledes på passende måde hensyn til de specifikke regionale vilkår ⁽¹⁾, mulige virkninger på nærliggende områder og til anvendelsesformålet.

De i kvalitetsmålsætningerne formulerede krav bygger på betragtninger af sundhedsmæssig, økologisk og social karakter. Formålet er:

1. at beskytte menneskets sundhed mod forurening og gener. For at opfylde de sundhedsmæssige krav

⁽¹⁾ Et område kan omfatte en medlemsstats samlede territorium.

er det nødvendigt at tage de målsætninger i betragtning, der går ud på at begrænse koncentrationen af forureningsstoffer og gener i miljø og produkter, under hensyn til kravene om menneskelig sundhed og til begreberne grundlæggende beskyttelsesniveau og nulvirkningsniveau;

2. at beskytte det naturlige miljø, især fauna og flora, imod de talrige angreb, det undsættes for, og at bevare naturressourcerne. For at overholde de økologiske krav vil det kunne være nødvendigt at tage andre krav i betragtning, der er baseret på kriterier, som angår de pågældende arter eller økologiske systemer. I denne henseende vil der ligeledes blive taget hensyn til begreberne grundlæggende beskyttelsesniveau og nulvirkningsniveau.

3. at genoprette, bevare og forbedre menneskets livsvilkår (fritidsaktiviteter, velvære, en æstetisk ramme o.s.v.).

De sociale krav følger sig til kravene af sundhedsmæssig og økologisk karakter og vil kunne gøre disse krav strengere.

Sammenfattende fastlægges, at hver kvalitetsmålsætning fastlægges i overensstemmelse med kravene af sundhedsmæssig og økologisk karakter og under hensyn til de sociale krav.

Under hensyn til vanskelighederne med udarbejdelse af kvalitetsmålsætningerne og til den betydning, de må tillægges, er det nødvendigt at fastlægge fælles metoder til udarbejdelse af kvalitetsmålsætninger og at definere fælles metoder, der gør det muligt at bestemme hvilke forholdsregler der skal træffes for at nå og overholde disse målsætninger.

B. Sigte og indhold

Fællesskabets aktion går ud på:

- ved udarbejdelse af en fælles metodologi i fællesskab at definere parametrene og arten af den beslutningsproces, som anvendes ved opstilling af kvalitetsmålsætninger,
- i fællesskab at opstille kvalitetsmålsætninger, der fastlægger de forskellige krav, som et miljø skal opfylde under særligt hensyn til den brug, der ønskes gjort deraf⁽¹⁾. Definition og anvendelse af kvalitetsmålsætningerne skal fastlægges på en sådan måde, at det ikke er til hinder for en senere

forbedring af miljøets kvalitet, især ved en ændring af den brug, der ønskes gjort deraf. For et givet miljø bliver de kvalitetsmålsætninger, der skal nås, udvalgt og iværksat ud fra hensigtsmæssige geografiske forudsætninger;

- at søge og i fællesskab fastlægge tilfredsstillende langtsigtede minimumkvalitetskrav, som de forskellige bestanddele af Fællesskabets miljø skal opfylde. Kommissionen vil med henblik herpå inden den 31. december 1975 forelægge forslag med en tidstabel.

På grund af vanskelighederne ved straks at opstille en almindelig metode for definition af kvalitetsmålsætningerne, skal arbejdet i første fase baseres på konkrete tilfælde og på resultaterne af de arbejder, som allerede er udført af medlemsstaterne på dette område.

I en første fase skal arbejdet omfatte overfladeferskvand og havvand.

Der bør sørges for, at mængden og kvaliteten af disponible vandressourcer svarer til de forskellige behov og anvendelsesformål af sundhedsmæssig, økologisk og økonomisk art.

Et og samme vandløb — og det gælder især vand, som løber gennem to eller flere stater — skal på samme tid og i geografisk nærtliggende områder kunne opfylde på en gang mange og ofte meget forskellige krav. Ud over forholdsregler af teknisk art, som vil kunne nedsætte forbruget, forhøje genanvendelsesgraden, bekæmpe forureningen og forøge vandressourcerne, må en streng planlægning gennemføres for at sikre forsyningen af denne enestående ressource, der ikke kan erstattes med andre naturlige eller kunstige stoffer. Havvandet trues af voksende forurening fra land eller udført på åbent hav. Det er ligeledes en ressource, som må beskyttes med henblik på at opretholde dens biologiske balance og bevare fiskebestanden samt bevare og forbedre dens æstetiske og rekreative egenskaber.

Derfor skal en metodologi for definition af kvalitetsmålsætninger for vand sigte på at skabe forlidelighed imellem alle de anførte krav, og på at sikre en retfærdig fordeling af vand i nødvendig mængde og i egnet kvalitet blandt nuværende og fremtidige brugere.

Med henblik herpå skal Fællesskabets aktion bestå i:

1. at definere grupper af parametre for vands anvendelse og funktion: drikkevand, badevand, vand til landbrugsformål, vand til fiskekultur og vand til

⁽¹⁾ Begrebet brug af et miljø indbefatter dets muligheder og økologiske rolle.

industriformål, drikkevareindustrien, vand til brug i forbindelse med fritidsaktiviteter og livet i vandet i almindelighed;

2. at opstille en fælles metodologi til definition af kvalitetsmålsætningerne for et miljø eller den del af et miljø, baseret på gruppen af parametre, og udtrykt som koncentrationer af forureningsfaktorer eller geneintensitet i dette miljø;
3. at indsamle oplysninger med henblik på at opstille en fælles metodologi til fastlæggelse af de forholdsregler, som skal tages for at nå og opretholde nuværende og fremtidige kvalitetsmålsætninger;
4. at indsamle oplysninger med henblik på at fastlægge de beslutningsniveauer, som er mest egnede til at definere kvalitetsmålsætningerne for et miljø eller en del af et miljø, idet man på den ene side tager hensyn til betingelser og krav på lokalt niveau, og på den anden side til begrænsninger forårsaget af tilstødende områder eller områder, som kan være berørt.

Ved gennemførelse af ovennævnte arbejder skal man især tage hensyn til følgende:

- fysiske, kemiske og biologiske parametre, som definerer den krævede kvalitet for de forskellige ovenfor fastsatte anvendelsesformål;
- art og niveau af nuværende og forudsigtelig forurening;
- virkningsgrad af de forskellige nødvendige behandlingsmåder og deres omkostninger;
- målemetoder, som definerer forureningens udvikling i det pågældende miljø;
- de virkelige eller potentielle kvantitative og kvalitative faktorer, der gør det muligt at vurdere de økonomiske og sociale følger af gennemførelsen af den tilsigtede målsætning.

Der bør opstilles metoder, som gør det muligt at fastlægge den kontrol af emissioner, der er nødvendig for at nå et passende kvalitetsmål for de modtagende vandområder.

Ved gennemførelse af de under 3. nævnte arbejder skal man særligt uddybe og undersøge de forskellige anvendelige metoder, som fastsættelse af afgifter, eller opstilling af emissionsnormer efter forskellige metoder til fordeling af bekæmpelse af forurening mellem industrigrene eller mellem eksisterende eller nye anlæg. Der skal gives prioritet til regler for udtømmning i ferskvand af de forureningsfaktorer, som er nævnt i bilag I til konventionen om bekæmpelse af

havforurening ved »dumping« fra skibe og luftfartøjer, undertegnet i Oslo den 15. februar 1972 og i bilag I til konventionen om »dumping« af affald, undertegnet i London den 13. november 1972.

Ferskvand

For at benytte konkrete reference- eller bedømmelselementer og give arbejdet et konkret grundlag, skal man ved udarbejdelsen af de metoder, der skal anvendes, støtte sig til de arbejder, som udføres af medlemsstaterne på disses floder eller dele af floder.

Med henblik herpå vil den franske regering fremlægge data om parameternøglen for råvand til fremstilling af drikkevand; Det forenede Kongeriges regering vil fremlægge data om vand til landbrugsformål, især til overrisling og kvægdrift samt til andre formål.

Hvad angår de metoder, der gør det muligt at bestemme de begrænsninger, som skal pålægges emissionerne med henblik på fastlæggelse af de specifikke kvalitetsmålsætninger for ferskvand, har de nationale eksperter erklæret sig rede til at fremlægge de data, de råder over, vedrørende følgende vandløb:

Det forenede Kongerige: Trent

Belgien: Sambre

Italien: Tiberen

Frankrig: Vilaine

Ekspertene fra forbundsrepublikken Tyskland har forbeholdt sig at fremlægge data om typiske tilfælde vedrørende floder, hvor der har været foretaget undersøgelser i forbindelse med fastlæggelse af kvalitetsmålsætninger i forbundsrepublikken Tyskland.

Havvand

For så vidt angår havvand vil den franske regering, den italienske regering og Det forenede Kongeriges regering indgive de data, de er i besiddelse af, om havvand til badning og om kvalitetsmålsætninger for strande. Det forenede Kongeriges regering vil ligeledes indgive data om kulbrinte-forurening af strande.

C. Gennemførelsesbestemmelser

Arbejderne udføres af Kommissionen i samråd med ekspertgrupper fra medlemsstaterne.

Med henblik på dette vil Kommissionen indsamle data hos medlemsstaterne og foretage analyse og en foreløbig syntese af de til rådighed stående oplysninger.

Oplysningerne forelægges derefter ekspertgruppen, hvis første opgave består i nærmere at uddybe dem og at udvælge de aktionsområder, der skal have prioritet. Under arbejdet overvejer ekspertgruppen de forskellige mulige måder til fastlæggelse af kvalitetsmålsætninger, idet de dels tager hensyn til de optimale, endelige målsætninger, dels til midlertidige kvalitetsmålsætninger, der vil kunne revideres og tilpasses i overensstemmelse med krav, muligheder for forbedring af miljøet og med tendenser i forureningen i det omhandlede miljø.

D. Tidstabel

Dette arbejde skal gennemføres inden den 31. december 1974. Kommissionen meddeler Rådet resultaterne i en egnet form, efterhånden som arbejdet skrider frem.

E. Luftforurening, støjgener, beskyttelse af grundvand og søer

Den metode, der skal anvendes ved fastlæggelse af kvalitetsmålsætninger for luftforurening, beskyttelse af grundvand og søer samt for støjgener, vil senere blive behandlet.

Kapitel 4

AKTIONER VEDRØRENDE VISSE PRODUKTER

A. Motiver, sigte og indhold

Beskyttelse af mennesket og dets miljø kræver, at der rettes særlig opmærksomhed mod de produkter, hvoraf brugen kan medføre skadelige konsekvenser for mennesket eller miljøet. En forskellig vurdering af disse risici i medlemsstaterne kan desuden eventuelt skabe eller genindføre hindringer for handelen til skade for det fælles markeds rette funktion.

Da Rådet i april 1969 har vedtaget en almindelig plan for fjernelse af tekniske handelshindringer ⁽¹⁾ for en række industri- og levnedsmiddelprodukter sup-

pleret ved resolution af 21. maj 1973 ⁽²⁾, bør man i første række fremskynde harmoniseringen af specifikationer for de produkter, som er anført i dette program, og som kan tænkes at indvirke på omgivelserne. Denne harmonisering skulle muliggøre fastsættelse af fællesskabsnormer for disse produkter, som kan sikre en effektiv beskyttelse af mennesket og dets miljø.

En sådan harmonisering skal for de forurenende produkter desuden ledsages af

1. særlige undersøgelser af skadeligheden af forureningsfaktorerne i disse produkter,
2. undersøgelser og efterforskning af mulighederne for at ændre disse produkters sammenhæng, udformning eller egenskaber for at mindske deres skadelighed, og i givet fald at udskifte dem med erstatningsprodukter med mindre eller ingen forurenende virkning,
3. undersøgelse af de økonomiske følger af de påtænkte forholdsregler,
4. eventuelle forholdsregler med hensyn til disse produkters anvendelsesmåder og kontrol deraf.

B. Tidstabel

Arbejdet skal finde sted i nedenanførte rækkefølge:

1. *Harmonisering inden for rammerne af gennemførelsen af den almindelige plan for fjernelse af tekniske handelshindringer*

Iværksættelse af dette program kan, i det omfang det angår forurenende produkter, udgøre et effektivt middel i miljøpolitikken. De i denne forbindelse vedtagne direktiver skal revideres regelmæssigt, for at de kan tilpasses videnskabelige og tekniske fremskridt.

- 1.1. Følgende arbejder skal gennemføres i en første fase inden den 31. december 1974,

- 1.1.1. vedtagelse på et så tidligt tidspunkt, at det vil være muligt for medlemsstaterne inden den 1. oktober 1974 at sætte de forudsete ændringer i kraft til Rådets direktiver om

— det tilladelige støjniveau og udstødningssystemerne for motordrevne køretøjer (EFT nr. L 42 af 23. 2. 1970),

⁽¹⁾ EFT nr. C 76 af 17. 6. 1969, s. 1.

⁽²⁾ EFT nr. C 38 af 5. 6. 1973, s. 1.

- foranstaltninger mod luftforurening ⁽¹⁾ forårsaget af udstødningsgas fra køretøjsmotorer med styret tænding (EFT nr. L 76 af 6. 4. 1970),

1.1.2. fremsendelse til Rådet af forslag til direktiver om

- det maksimale indhold af bly i motorbenzin,
- det maksimale indhold af bly i bordservice,
- det maksimale indhold af svovl i brændselsolier ⁽²⁾,
- målemetode for bionedbrydelighed af ikke-ioniske overfladeaktive stoffer,
- detergenteres giftighed,
- sammensætning af produkter, der indeholder PCB, og som anvendes i elektrisk udstyr,
- sammensætning af maling og lakker, især begrænsning i anvendelse af visse stoffer f.eks. PCB,
- det tilladelige støjniveau for motordrevne køretøjer, bygningsmaskiner og tryklufthamre,
- organiske kvikksølvforbindelser,

1.1.3. gennemførelse af undersøgelser om

- problemer vedrørende godkendelse af visse farlige stoffer og præparater (opløsningsmidler, korroderende produkter, eksplosive stoffer, husholdningsartikler, pesticider),
- emballagers kemiske egenskaber,
- tekniske muligheder for at mindske gener fra motordrevne køretøjer.

1.2. I anden fase mellem den 31. december 1974 og den 31. december 1976,

1.2.1. ændringer af tidligere vedtagne direktiver og gennemførelse af nationale foranstaltninger inden den 1. oktober 1976 for at tage hensyn til de seneste videnskabelige fremskridt især angående

- det tilladelige støjniveau for forskellige køretøjer og maskiner,
- luftforurening hidrørende fra udstødningsgas fra motorer med styret tænding,

1.2.2. fremsendelse til Rådet af forslag til direktiver om

- det tilladelige støjniveau for kædesave og græsslåmaskiner,
- målemetode for bionedbrydeligheden af overfladeaktive stoffer,
- godkendelse af visse farlige stoffer og præparater,
- emballagers kemiske egenskaber,
- forurening fra motorskibe til sejlads på indenlandske vandveje.

2. Supplerende aktioner

Kommissionen vil så hurtigt som muligt og under alle omstændigheder inden den 31. december 1974 iværksætte følgende aktioner:

2.1. undersøgelser af problemer som følge af tilstedeværelsen af særligt forurenende stoffer ⁽³⁾ i:

- rengørings- og vaskemidler;
- præparater til behandling af planter og dyr;
- produkter, som indeholder tunge metaller;
- kemiske reagenter, som anvendes i industrien.

Sådanne undersøgelser skal rette sig mod disse produkters skadelighed, udformning og

⁽¹⁾ Hvad angår CO og uforbrændte kulbrinter, som alene omhandles i dette direktiv, kan et første forslag forelægges inden for kort tid. For de andre forureningsfaktoreres vedkommende vil Kommissionens forslag blive fremsendt i lys af de opnåede resultater med hensyn til harmonisering af målemetoder.

⁽²⁾ Disse arbejder, specielt for så vidt angår brændselsolier, skal gennemføres under hensyn til resultaterne af det arbejde, der er nævnt i kapitel 5 afdeling 2 i dette afsnit.

⁽³⁾ Stoffer nævnt i kapitlerne 1 og 2 vil blive undersøgt i første række.

sammensætning, tekniske muligheder for at ændre deres sammensætning eller finde erstatningsprodukter derfor, forsigtighedsregler ved deres anvendelse o.s.v., såvel som de økonomiske konsekvenser af de forskellige foranstaltninger, der kan tænkes taget i anvendelse.

Endelig vil Kommissionen, for så vidt som sådanne ikke allerede er iværksat ⁽¹⁾, undersøge de midler til harmonisering og styrkelse af den kontrol, som skal udøves af offentlige myndigheder med hensyn til visse stoffer og nye syntetiske produkter, før de bliver bragt i handelen, især:

- forbedring og harmonisering af kvantitative analysemetoder;
- gennemførelse af undersøgelser af giftigheden på langt sigt af disse stoffer og standardisering af giftighedsprøver;
- pligt til at indgive prøver ledsaget af en beskrivelse af kvantitative analysemetoder.

Ved en sådan undersøgelse skal forskellige muligheder tages i betragtning, såsom det hensigtsmæssige i at oprette et europæisk bureau til godkendelse af nye stoffer, oprettelse af et udvalg til koordinering af de kompetente nationale instanser på dette område, eller ethvert andet egnet middel, især med hensyn til medicinalvarer og visse farlige industriprodukter ⁽²⁾.

2.2. organisering af fælles overvejelser om økonomiske og sociale virkninger på langt sigt af regler og foranstaltninger til forbedring af konstruktion af automobiler og trafikforholdene ud fra et miljømæssigt synspunkt, for at sætte Kommissionen i stand til i påkommende tilfælde at forelægge forslag ⁽³⁾.

2.3. forudsat at problemerne ikke har fundet deres løsning i direktiver vedtaget af Rådet om varespecifikationer, forelæggelse af forslag i egnet form om foranstaltninger vedrørende

godkendelsesbestemmelser for visse produkter (motordrevne køretøjer, støjende maskiner o.s.v.) samt om foranstaltninger, der måtte blive afledt af de tidligere nævnte undersøgelser.

C. Gennemførelsesbestemmelser

1. Kommissionen vil forelægge Rådet udkast til direktiver ifølge den angivne tidstabel.
2. Kommissionen vil gennemføre de supplerende aktioner nævnt under B pkt. 2, med støtte især i resultater af arbejder gennemført på nationalt og internationalt plan.
3. Den indsamler eksisterende information, idet den eventuelt indhenter konsulentudtalelser og organiserer møder mellem nationale eksperter.

Kapitel 5

SÆRLIGE AKTIONER VEDRØRENDE VISSE INDUSTRISEKTORER SAMT ENERGIPRODUKTIONEN

Afdeling 1

SÆRLIGE AKTIONER VEDRØRENDE VISSE INDUSTRISEKTORER

A. Motiver og sigte

Beskyttelse af miljøet kræver, at særlig opmærksomhed rettes mod industriaktiviteter, hvis fabriktionsmetoder medfører udledning af forurenende stoffer eller dannelse af gener. Man bør altså

- for hver forurenende industrigren (der er ca. 15 grene, der anses for de mest forurenende) finde tekniske metoder eller andre metoder, hvorved det vil være muligt at mindske, fjerne eller forebygge emission af forureningsfaktorer eller gener,
- undersøge de praktiske måder til iværksættelse af disse metoder, især deres tidsfølge under hensyn til den foreliggende situation, niveauet for viden og teknik, og de økonomiske, finansielle og sociale konsekvenser,
- i påkommende tilfælde iværksætte aktioner på fællesskabsniveau, som f.eks. gennemførelse af

⁽¹⁾ Fællesskabet har allerede for adskillige år siden iværksat regler for godkendelse af nye stoffer og produkter inden for området tilsætningsstoffer til levnedsmidler og tilsætningsstoffer til dyrefoder.

⁽²⁾ Denne undersøgelse vil især lade sig inspirere af arbejder gennemført inden for rammerne af Benelux på dette område.

⁽³⁾ Man vil tage hensyn til resultater af arbejder gennemført på dette område af OECD og NATO's komité om det moderne samfunds udfordringer.

forskningsarbejder og/eller udviklingsarbejder ⁽¹⁾ af almindelig interesse, tilståelse af fællesskabsudviklingskontrakter ⁽¹⁾, indgåelse af aftaler om teknisk og teknologisk informationsudveksling og aftaler om patenter og licenser osv.

Med forbehold af anvendelsen af artikel 92 og følgende artikler i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab angående ordninger for statsstøtte kontrollerede af Kommissionen, skal der foretages en harmonisering af den eventuelle støtte samt en undersøgelse af muligheden for at harmonisere principperne eller systemerne vedrørende andre foranstaltninger på miljøområdet med hensyn til nærmere bestemte industrigrene ⁽²⁾.

B. Indhold

Arbejdet skal gennemføres i to faser. I en første fase vil Kommissionen fortsætte følgende undersøgelser for papir- og papirmasse-industrien ⁽³⁾ samt for jern- og stålindustrien og den titandioxydfremstillende industri:

- undersøgelser af den nøjagtige karakter af de forureningsproblemer, som skal løses,
- undersøgelser af anvendt teknik heri indbefattet genanvendelse af eksisterende teknologi, som er udviklet eller i færd med at blive udviklet, og af stedfindende forskning,
- sammenlignende og kritisk undersøgelse af forholdsregler, der allerede er truffet eller planlagt i hver medlemsstat,
- sammenlignende undersøgelse af supplerende forholdsregler, som skal tages af medlemsstaterne for inden for flere tænkte tidsfrister at opnå et bestemt mål af bekæmpelse af de forskellige forureningsformer, som er fremkaldt af den undersøgte industrigren, under hensyn til lokaliseringen af disse virksomheder, vurdering af omkostningerne ved disse forholdsregler og deres økonomiske, finansielle, handelsmæssige og sociale konsekvenser.

⁽¹⁾ Iværksættelse af denne form for aktioner indebærer, at der skal vedtages en principbeslutning på fællesskabsplan vedrørende ydelse af udviklingsstøtte. Samtidig bør man ligeledes træffe beslutning om passende fremgangsmåder, der vil muliggøre deltagelse af eksperter, som skal udpeges af medlemsstaterne, fra tilfælde til tilfælde.

⁽²⁾ De pågældende aktioner skal ikke præjudicere Fællesskabets eller medlemsstaternes fastlæggelse af kvalitetsmålsætninger og normer.

⁽³⁾ Ved gennemførelse af disse undersøgelser vil man basere sig på resultaterne af arbejde, der er udført af OECD på dette område.

Disse første undersøgelser vil sætte Kommissionen i stand til i påkommende tilfælde at forelægge Rådet forslag om disse tre industrigrene på ovennævnte måde. De vil ligeledes sætte Kommissionen i stand til at udarbejde den metodologi, som skal anvendes i en undersøgelse af forureningsproblemerne i følgende industrigrene, som vil blive undersøgt i anden fase:

- følgende kemiske industrisektorer,
 - fremstilling af kvælstof- og fosfatgødning,
 - petrokemi: basisprodukter såsom ætylén, propylén og benzol, store mellemprodukter som fenol, glycerin og acetone,
 - læderindustrien, behandling og garvning af huder,
 - følgende sektorer i levnedsmiddelindustrien: konserverfabrikker, sukkerfabrikker, kartoffel- og kornstivelsesindustrier,
 - industrier til kæmning, rensning og kartning af uld.

Desuden vil forureningsproblemer, der forekommer inden for industrialiseret landbrug og særligt ved erhvervsmæssigt kvægopdræt ligeledes blive undersøgt.

I en tredje fase vil de andre industrigrene, som falder under følgende hovedgrupper, blive undersøgt:

- den kemiske industri,
- levnedsmiddelindustrien,
- metalindustrien,
- tekstilindustrien.

C. Tidstabel

Undersøgelserne i den første fase skal fortsættes eller påbegyndes med henblik på, at der kan foreligge resultater, især hvad angår den metodologi, der skal følges, og eventuelle forslag fra Kommissionen senest den 31. december 1974.

Da undersøgelserne vedrørende papirmasse er vidt fremskredne, vil Kommissionen forelægge sine forslag på dette område inden den 1. juli 1974.

Undersøgelserne i anden fase vil blive påbegyndt før denne dato for at der kan foreligge resultater og forslag senest den 31. december 1975.

Listen over de industrigrene, som skal undersøges i løbet af en tredje fase, vil blive forelagt Rådet af Kommissionen senest den 31. december 1974, således at Rådet vil blive i stand til at træffe afgørelse om denne liste inden den 1. juli 1975.

D. Gennemførelsesbestemmelser

1. Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne opstille et undersøgelsesskema for hver industrigren, der undersøges.
2. På basis heraf vil Kommissionen foretage en foreløbig undersøgelse i samarbejde med sagkyndige repræsentanter for de industrigrene, der undersøges.
3. Kommissionen tilsender Rådet resultaterne af disse undersøgelser, efter samråd med de nationale eksperter i givet fald ledsaget af forslag.

Afdeling 2**AKTIONER VEDRØRENDE ENERGIPRODUKTION****A. Motiver**

Energiproduktion under næsten alle former skaber forurening og gener af forskellig art, særlig:

- atmosfærisk forurening fra forbrænding af brændstoffer i faste anlæg og raffinaderier, til boligopvarmning og i forbrændingsmotorer,
- vandforurening som følge af udledning af kølevand og forurenende stoffer,
- forurening af vand og af luft forårsaget af kraftværker.

Følgelig bør:

- de forskellige former for den pågældende forurening og generne, deres intensitet i de pågældende omgivelser, de skader, de forvolder, og de hermed forbundne omkostninger undersøges,
- de for tiden benyttede metoder til bekæmpelse af disse former for forurening og gener, deres effektivitet, omkostningerne derved samt hensigtsmæssigheden af at indlede forskning til forbedring af disse metoder undersøges,
- alle egnede foranstaltninger, der gør det muligt at bringe intensiteten af disse former for forurening og gener ned på et acceptabelt niveau, undersøges under hensyn til de forskellige områders behov,
- omkostningerne ved alle disse foranstaltninger vurderes og stilles i forhold til omkostningerne ved de forårsagede skader,
- de foranstaltninger, der gør det muligt at bringe intensiteten af disse former for forurening og gener ned på et acceptabelt niveau, opstilles som forskellige muligheder med tilhørende overslag over omkostningerne.

Dette arbejde og andre muligheder, indbefattet et overslag over omkostninger for aktioner der ikke vedrører miljøbeskyttelse, skal tjene som grundlag for de beslutninger, som skal træffes på området for politik vedrørende brændsel.

B. Sigte og indhold

Arbejdet udføres under forskellige former, som alle er del af samme aktion, der skal have prioritet efter deres vigtighed men ikke efter deres tidsmæssige gennemførelse ⁽¹⁾. Det arbejde, der udføres, har følgende formål:

- a) undersøgelse af beskaffenheden af de forskellige former for forurening, som truer miljøet, dens intensitet i de pågældende miljøer i de forskellige lande og områder, vurdering af de skader som forskellige styrkegrader medfører, omkostningerne forårsaget af disse former for skader og af deres intensitet,
- b) undersøgelse af de metoder, der for tiden benyttes i medlemsstaterne og andre lande til bekæmpelse af disse former for forurening og gener, deres effektivitet og omkostningerne derved,
- c) undersøgelse af mulighederne for forskning til forbedring af disse metoder,
- d) en sammenlignende undersøgelse af nuværende metoder og deres eventuelle forbedring, hvorved formindskelsesgraden for skader forårsaget af forurening og gener sammenholdes med udgifterne til opnåelse af denne formindskelse under hensyn til den påregnede effektivitetsgrad, i overensstemmelse med ændring af valgsystemet for traditionelt brændsel eller for brugen deraf, og ligeledes under hensyn til de med denne ændring forbundne omkostninger;
- e) gennemgang af de uønskede følgevirkninger af udtømning af faste anlægs kølevand, idet der på behørig måde tages hensyn til det omgivende vands tilstand, og undersøgelse af mulighederne for at bekæmpe disse følgevirkninger;
- f) undersøgelse af forurening fra kemiske produkter hidrørende fra behandling af kølevand i kraftværker og fra vand udledt fra raffinaderier.

Ved forelæggelse af resultaterne af disse undersøgelser for Rådet med henblik på en tilpasning af de beslutninger, der er truffet inden for energipolitikken, skulle det være muligt ikke blot at klarlægge de økonomiske og tekniske følger af de forskellige foran-

⁽¹⁾ Ved gennemførelse af disse undersøgelser vil man basere sig på resultaterne af det arbejde, der er udført af OECD på dette område.

staltninger, der kunne komme i betragtning, men til lige at henlede opmærksomheden på de følger, som disse foranstaltninger sandsynligvis ville få på oprettelsen af anlæg: dette angår i særlig grad oprettelse af nye kraftværker og raffinaderier samt anlæg til fornyet behandling af kernebrændstof.

Hvad angår de problemer, der opstår som følge af den skadelige virkning og spredning af affald fra energiproduktion, især radioaktivt affald og behandling af spildolie, vil disse blive behandlet under det i kapitel 7 i dette afsnit nævnte arbejde.

C. Gennemførelsesbestemmelser og tidstabel

En foreløbig sammenfattende rapport om problemer i forbindelse med forurening og gener fra energiproduktion og især om varmetaforurening, SO_2 (i forbindelse med svævestøv) og NO_x udarbejdes, så vidt muligt inden den 31. december 1973, for at denne kan drøftes med de nationale eksperter.

På grundlag af disse drøftelser vil Kommissionen så hurtigt som muligt og senest den 31. juli 1974 forelægge forslag for Rådet.

Kapitel 6

SÆRLIGE AKTIONER VEDRØRENDE VISSE ZONER AF FÆLLES INTERESSE

Afdeling 1

HAVFORURENING

A. Motiv

Af al fourening er havforureningen uden tvivl allerede nu, og i endnu højere grad på langt sigt, en af de farligste på grund af dens følger for den grundlæggende biologiske og økologiske balance, som regulerer livet på vor klode, på grund af den nedbrydningsgrad, som allerede er nået, de mange forskellige forureningskilder og vanskeligheden ved at føre tilsyn med, at de truffene foranstaltninger overholdes.

Havene udgør en vigtig forsyningskilde for produkter og navnlig for værdifulde proteiner til vor i stigende grad overbefolkede verden. Havene spiller desuden en væsentlig rolle i den naturlige økologiske balance, idet de sørger for en væsentlig del af den ilt, hvoraf

liv afhænger. Havene og kystområderne er iøvrigt af største værdi for rekreative formål for mennesker.

Havforureningen har allerede nået et meget højt niveau. Således kan man konstatere en foruroligende ophobning af visse forurenende stoffer i plankton, levende organismer, aflejringer, og der er allerede en ikke ringe risiko for eutrofiering i visse flodmundinger og kystområder.

Fællesskabet som helhed er berørt af havforureningen, både på grund af den vigtige rolle, som havet spiller i arternes bevarelse og udvikling, og på grund af søfartens og søtransportens betydning for en harmonisk økonomisk udvikling af dette Fællesskab.

Man kan skelne mellem fire væsentlige kilder til havforurening:

- transport og søfart
- forsætlig udtømmning af affald i havet (dumping)
- udnyttelse af ressourcerne i og under havet, især udnyttelse af havbunden
- udledning af affaldsstoffer.

Forebyggelse og mindskeelse af forurening som følge af de tre førstnævnte kilder og til en vis grad den fjerde gør det nødvendigt at vedtage internationale konventioner på globalt eller regionalt plan — og rejser meget vanskeligere problemer med hensyn til overvågning og kontrol.

Kampen mod forurening af havene fra kysterne er i stor udstrækning forbundet med kampen mod forurening af ferskvand og kræver ofte den samme fremgangsmåde.

Den frembyder dog særegne kendetegn, som skyldes havmiljøets særlige beskaffenhed, de mange forskellige anvendelsesformer af kysterne og den ophobning, som er en følge af de mange økonomiske og sociale aktiviteter på som oftest begrænset plads.

B. Indhold

1. Indledning

Arten af de aktioner, som skal udføres af Fællesskabet og dets medlemsstater, samt de institutionelle rammer, inden for hvilke disse aktioner skal udtænkes, udarbejdes og udføres, vil derfor blive forskellig, alt efter om det drejer sig om de tre første eller den sidste af de under A nævnte kilder til havforurening.

Fællesskabets aktion skal især bestå i:

- at tilnærme de internationale konventioners anvendelsesregler, så vidt det er nødvendigt for, at det fælles marked kan fungere på rette måde samt for gennemførelse af dette program.
- at gennemføre aktionerne vedrørende bekæmpelse af landbaseret havforurening langs Fællesskabets kyster (foreskrevet i kapitel 6, afdeling 1 B, punkt 3 i dette afsnit.

Hvad enten det drejer sig om initiativer eller stillingtagen under arbejdets udførelse, skal medlemsstaterne i alle spørgsmål som har særlig interesse for det fælles marked, bestræbe sig på at indtage en fælles holdning inden for de pågældende internationale organisationer og konferencer uden at foregribe Fællesskabets aktioner inden for dets kompetenceområde og de fælles aktioner, som medlemsstaterne udfører inden for rammerne af internationale organisationer af økonomisk karakter.

2. Bekæmpelse af anden havforurening end den landbaserede

Hvad angår de tre første kilder til forurening, transport og søfart, forsætlig udtømmning af affald i havet (»dumping«), udnyttelse af ressourcerne i og under havet, især udnyttelse af havbunden, forbeholder Kommissionen sig til sin tid at fremsætte hensigtsmæssige forslag.

Som eksempel kunne følgende typer af aktioner allerede nu komme i betragtning.

2.1. Forurening forårsaget af transport og søfart

2.1.1. Vedrørende forurening ved udtømmning af kulbrinter findes der allerede forskellige konventioner, der som oftest er vedtaget inden for rammerne af IMCO (Den interguvernamentale rådgivende Søfartsorganisation). Blandt disse kan Særligt nævnes:

- konventionen til forebyggelse af havforurening af havvand med kulbrinter, undertegnet i 1954, administreret af IMCO siden 1959 og revideret i 1962, 1969 og 1971,

- den internationale konvention af 1969 om indgreb på åbent hav i tilfælde af ulykker, som medfører eller kan medføre forurening med kulbrinter, og den internationale konvention af 1969 om civilretsligt ansvar for skader forårsaget af forurening med kulbrinter,
- den internationale konvention af 1971 om oprettelse af en international fond til erstatning for skader forårsaget af forurening med kulbrinter,
- Bonn-aftalen af juni 1969 om samarbejde vedrørende forurening med kulbrinter af Nordsøen,
- den i 1969 undertegnede aftale med fortegnelse over skadelige og farlige stoffer inden for søtransport.

2.1.2. Om havforurening forårsaget af søtransport af skadelige stoffer vil en konvention blive foreslået i 1973 på den internationale regeringskonference om havforurening, der foranstalles af IMCO. Denne konference har til formål at udarbejde internationale konventioner, der vil gøre det muligt fra 1975 og om muligt før 1980 fuldstændigt at bringe bevidst forurening af havvand med kulbrinter og andre skadelige stoffer til ophør og at reducere uforsætlige udtømmninger til et minimum.

Talrige internationale organisationer, særligt FN-organer (FAO, UNESCO, WHO, WMO, IAEA) udfører alt efter deres virkefelt arbejde på dette område.

Fællesskabets aktion skal naturligvis tilstræbe en indpasning i de initiativer, der tages af disse internationale særorganer. Dog har Vesteuropa på grund af sin indskårne kystlinje, og især fordi Vesteuropa er det vigtigste knudepunkt for søfart, større interesse end noget andet område i verden i, at der iværksættes en effektiv aktion på verdensplan mod havforurening og ganske særligt mod de med olietransport uadskilleligt forbundne farer, herunder truslen om alvorlig forurening af kysterne forårsaget af ulykkestilfælde i rum sø.

Fællesskabets aktion eller medlemsstaternes fællesaktion inden for internationale organer er omhandlet i afsnit III, kapitel 3 i første del og afsnit III i anden del. Denne aktion skal suppleres og støttes gennem undersøgelser vedrørende de forbedringer, der i de internationale forbindelser skal foretages til beskyttelse af havet imod forurening, og især gennem undersøgelse af de strukturer og midler, som skal tages i anvendelse for at sikre en effektiv overholdelse af internationale konventioner om forurening forårsaget af søfart og søtransport. Spørgsmålet om oprettelse af et internationalt organ med sanktionsmyndighed og effektive kontrolmidler skal undersøges.

2.2. Forurening af havet ved forsætlig udtømming af affald (dumping)

Der er vedtaget to konventioner om dette problem: Oslokonventionen, som vedrører tilsyn med forsætlig udtømming af særlig farligt affald i Nordøstatlanten, Nordsøen og tilstødende have, samt London-konventionen, som vedrører alle jordens have. En tredje konvention, der berører Fællesskabet, og som vedrører det vestlige Middelhav, er ved at blive oprettet.

Gennemførelse af disse konventioner nødvendiggør, at der inden for Fællesskabet iværksættes lovbestemmelser og andre forskrifter, som skal harmoniseres⁽¹⁾ for at undgå, at der opstår fordrejninger med hensyn til handel og placering af investeringer. Navnlig bør man tilstræbe indførelse af en fællesprocedure for licensudstedelse inden for Fællesskabet.

Endelig bør de ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser vedrørende udtømming af produkter, der ikke er omhandlet af konventionerne, harmoniseres, og i påkommende tilfælde bør der fremlægges fællesskabsforslag om revision af fortegnelsen over de i konventionerne angivne stoffer.

⁽¹⁾ En sådan harmonisering ville blive lettet ved, at Kommissionen deltager i arbejdet i de kommissioner, der er oprettet under disse konventioner med henblik på at sikre udførelsen deraf.

2.3. Forurening som følge af havbundens udnyttelse

Man må forudse en kraftig udvikling i udnyttelse af havbunden hvilken udvikling allerede er stærkt fremskredet for så vidt angår kulbrinter; denne udvikling er vanskeligere forudseelig for andre mineraler og fossiler. Således indeholder kontinentalsoklerne og øerne mere end halvdelen af verdens ressourcer af kulbrinter. Den nuværende teknologiske udvikling medfører et sådant behov for mineralske ressourcer (særligt titan og mangan), at det vil være rimeligt at tro, at det snart vil være rentabelt at udvinde disse fra havbunden.

I betragtning af den tiltagende udvikling inden for disse områder kan man stille spørgsmålet, om de nugældende bestemmelser, navnlig om udnyttelse af havbunden, sikrer en tilstrækkelig beskyttelse af havmiljøet mod den forurening, der kan blive resultatet af den forskelligartede virksomhed, som sættes ind på denne udnyttelse. Den internationale sørets-konference vil iøvrigt undersøge og forsøge at give regler for kyststaternes rettigheder og især deres ansvar for vandene og for havbunden uden for søterritorierne.

Kommissionen har påbygyndt en sammenlignende undersøgelse af disse bestemmelser med henblik på at vurdere betimeligheden af at harmonisere og forbedre disse, og i påkommende tilfælde i fællesskab at udarbejde forebyggende regler, som kunne foreslås de kompetente internationale instanser.

3. Bekæmpelse af landbaseret havforurening

Denne forurening er resultatet af direkte udtømming i havet og udtømming gennem rørledninger, af affald og forurenende stoffer, som floderne fører med sig.

Som allerede nævnt ovenfor er de foranstaltninger, der må træffes på dette område, for en stor del beslægtet med foranstaltningerne med forurening af ferskvand.

Således bør man:

- vurdere de risici for havmiljøet, som tilstedeværelsen af visse særligt farlige forureningsfaktorer (tunge metaller og organo-halogene forbindelser) i forskellige koncentrationer med-

fører, ved blandt andet at betragte visse som indikatorer udvalgte fisk og planter som mål, samt standardisere eller harmonisere målemetoderne for disse forureningsfaktorer;

- udarbejde fælles metoder, der vil gøre det muligt nærmere at fastsætte kvalitetsmålsætninger for havvand;
- definere disse målsætninger ⁽¹⁾
- undersøge metoder baseret på forskrifter (normer) eller metoder af økonomisk art (afgifter), til gradvis overholdelse af disse kvalitetsmålsætninger;
- fastlægge normer ⁽²⁾;
- udarbejde en model, som vil gøre det muligt at opnå kendskab til mængden af de forurenende stoffer, som ledes ud i havene med floderne og ved direkte udtømmning på kystlinjen.

Ovennævnte aktioner vil blive suppleret med følgende arbejde, som Kommissionen agter at udføre:

- a) foretage en opgørelse over og en kritisk sammenlignende undersøgelse af administrativt og ved lov fastsatte bestemmelser, som er gældende eller påtænkes vedrørende tilsyn med og begrænsning af den direkte udledning i havet af affaldsstoffer fra industri og husholdning med henblik på, i det omfang der er behov derfor at harmonisere disse bestemmelser og i påkommende tilfælde at forberede fællesskabsforanstaltninger,
- b) foretage undersøgelse af de problemer, som behandlingen af giftige stoffer på landjorden langs kysterne rejser, og hvilke foranstaltninger der skal træffes i tilfælde af ulykker. Denne undersøgelse skal tage resultatet af arbejde, der udføres inden for andre internationale organisationer, i betragtning.

C. Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen nedsætter under sig en ekspertgruppe til behandling af problemer i forbindelse med bekæmpelse af havforurening.

Denne gruppe skal sammensættes af repræsentanter for de nationale myndigheder, som er kompetente på dette område. Gruppen skal under forsæde af en repræsentant for Kommissionen bistå denne i gen-

nemførelsen af programmet og udarbejdelse af dens forslag.

D. Tidstabel

Aktionerne skal påbegyndes hurtigst muligt, således at Kommissionen senest den 31. december 1974 kan forelægge de forslag for Rådet, som aktionerne giver anledning til.

Afdeling 2

BESKYTTELSE AF RHIN-BASSINET MOD FORURENING

Den tiltagende forurening af vandet i Rhinen og dens bifloder vækker stigende bekymring hos de folk, der benytter det eller bor langs bredderne. Denne bekymring er kommet meget stærkt til udtryk i Europa-Parlamentet. Dette offentliggjorde i november 1970 en redegørelse fra hr. Boersma som indeholder en række oplysninger om forureningstilstanden i Rhinens vand såvel som om de foranstaltninger, der er truffet, og om de forslag, der er udarbejdet af Rhinstaterne og de internationale organisationer.

Den 16. december 1971 vedtog Parlamentet enstemmigt en parlamentsbeslutning om dette emne, som blev fremsendt til Rådet og Kommissionen. I denne parlamentsbeslutning anmoder Parlamentet Kommissionen om »at gøre alt for at udvikle og samordne flodstaternes arbejde til beskyttelse af Rhinen«.

I et dokument, der var vedlagt anden meddelelse om miljøområdet af 22. marts 1972, forelagde Kommissionen et udkast til en rådshenstilling til de medlemsstater, der har underskrevet Bern-konventionen, med anmodning om at der udarbejdes et hasteprogram til sanering af Rhinens vande. I samme dokument anbefalede Kommissionen, at der oprettes et europæisk organ for Rhin-bassinet med den opgave at iværksætte et sådant program, og henledte medlemsstaternes opmærksomhed på betydningen af at give et sådant organ status som fællesforetagende.

Rådet konstaterer, at blandt de beslutninger, der blev truffet på ministerkonferencen i Haag, optræder udarbejdelse af et langsigtet arbejdsprogram og en undersøgelse af muligheden for en revision af strukturerne og arbejdsmetoderne på stedet, således som Kommissionen foreslog det i sit udkast til henstilling, fremsendt i marts 1972.

Kommissionen har desuden påbegyndt en foreløbig undersøgelse af bekæmpelsen af forurening i Rhin-bassinet for at kunne råde over en grundigere viden

⁽¹⁾ Jfr. definition nr. 2 i bilag I.

⁽²⁾ Denne fællesskabsaktion skal udføres analogt med den i kapitel 2 i dette afsnit beskrevne aktion.

om dette problem og for bedre at kunne vurdere, hvilke foranstaltninger, der egnede til at udbedre Rhinens nuværende forringede økologiske tilstand. Det fremgår af denne undersøgelse at der til stadighed foregår en mærkbar forværring af forureningen og at de bestræbelser, der er udfoldet for at bekæmpe denne forurening, har vist sig at være utilstrækkelige.

Forekomsten af organiske stoffer er vokset mærkbart i løbet af perioden 1959-1970 i størstedelen af floden, og som helhed er graden af denne forurening stærkt stigende fra flodens udspring til dens munding.

Vandets iltindhold, som i stor udstrækning er betinget af udledningen af organiske stoffer, er i aftagen i visse dele af floden. Det laveste indhold forekommer i perioder med lav vandstand og har alvorlige konsekvenser for livet i vandet og for vandets naturlige renselsesevne.

Med hensyn til nitrater og fosfater kan der konstateres en klar stigning i forekomsterne siden 1959; disse to stoffer fremmer ved deres synergistiske virkning en udvikling af vandplanter, som har særligt skadelige virkninger.

Undersøgelse af forekomster af klorforbindelser viser stigninger i udledningen, som forårsager alvorlige vanskeligheder for udnyttelsen af vandet, navnlig til drikkevand og vand til landbrugsformål.

Sulfatforekomsten er ligeledes vokset mærkbart i årenes løb.

Indholdet af metaller, såsom bly, kobber, nikkel og zink, er ikke alarmerende. Dog kræver muligheden for, at de samler sig i levende organismer og i aflejringer, særlig opmærksomhed med hensyn til de langtsigtede følger af disse forhold.

Endelig er forekomsten af fenolforbindelser ligeledes stigende, og tilstedeværelse i Rhinen af forskellige giftige stoffer og kulbrinter bør holdes i erindring.

Det fremgår af denne undersøgelse, at der må vidtrækkende aktioner til for at forbedre kvaliteten af vandet i Rhinen, og at der inden for en meget kort frist bør træffes særlige foranstaltninger til at kontrollere og begrænse udledningen af de mest skadelige eller giftige forureningsfaktorer.

I bevidstheden herom har de lande, der har underskrevet Bern-Konventionen om oprettelse af en international kommission til beskyttelse af Rhinen mod forurening, den 25. og 26. oktober 1972 deltaget i en ministerkonference i Haag, som var tilrettelagt på den hollandske regerings initiativ. Kommissionen deltog i denne konference som observatør.

Denne konference har truffet visse vigtige beslutninger om forurening med salt, kemisk forurening og varmeforurening, tilrettelæggelse og arbejdsmetoder:

- Forurening med salt: en lagerplads, der kan optage 60 kg/s klorioner, vil blive oprettet i Alsace. Beliggenheden vil blive valgt af den franske regering. De samlede oplagringsomkostninger bør fordeles mellem medlemsstaterne af den internationale kommission. Al udledning af klorioner, der overstiger en mængde, som skal fastlægges af den internationale kommission, vil blive kontrolleret. Den internationale kommission fastlægger kontrolmetoderne.
- Kemisk forurening: den internationale kommission vil få til opgave at opstille en liste over stoffer, hvis udtømmning skal forbydes, begrænses eller undergives visse betingelser, at foretage en enquête vedrørende deres kilde og udarbejde et handlingsprogram etapevis, som inden for et år skal forelægges regeringerne til godkendelse.
- Varmeforurening: alle fremtidige kraftværker skal udstyres med et kølesystem med lukket kredsløb eller andre lignende systemer. Værker under bygning (Fessenheim I og II, Philipsburg I og Biblis I) må ikke i månederne juli og august forårsage en temperaturstigning i Rhinen på mere end 2° C i forhold til den naturlige temperatur.
- Tilrettelæggelse og arbejdsmetoder: når det er nødvendigt, og mindst én gang om året skal der holdes ministerkonference. For at sikre større effektivitet i kampen mod forureningen af Rhinen skal den internationale kommission forelægge forslag især med henblik på at forbedre denne kamps struktur, udarbejde et langsigtet arbejdsprogram og undersøge de franske forslag vedrørende projektet om oprettelse af en sammenslutning af flodbassinorganer.

Der bør endvidere erindres om det arbejde, som i adskillige år er blevet udført i Europa-Rådet med henblik på at affatte en »Europæisk konvention om beskyttelse af internationalt ferskvand mod forurening«. Denne konvention foreskriver navnlig fastlæggelse af minimumnormer til sikring af bevarelse af vandkvaliteten og oprettelse af internationale kom-

missioner med særlige beføjelser med hensyn til beskyttelse af internationale vandveje og deres munding.

Rådet og Kommissionen skal nøje følge udviklingen i situationen omkring Rhinens forurening. I dette øjemed skal Kommissionen deltage som observatør i plenarmøderne i den internationale kommission til beskyttelse af Rhinen mod forurening.

Kommissionen henleder opmærksomheden på de forslag, den fremsatte i sin anden meddelelse til Rådet og forbeholder sig at fremsætte passende forslag i denne betydningsfulde sektor inden den 31. marts 1974 under hensyn til de undersøgelser, der allerede er iværksat inden for den internationale kommission til beskyttelse af Rhinen mod forurening.

Afdeling 3

AKTIONER VEDRØRENDE MILJØBESKYTTELSE I GRÆNSEOMRÅDER

Problemerne ved forurening i grænseområder har samme kendetegn som problemerne i forbindelse med havforurening og forurening af kyster.

Også her drejer det sig om at bevare de fælles ressourcer, som er en del af samme geografiske og økonomiske område, men som er undergivet forskellige og til tider modstridende bestemmelser.

Udarbejdelse i fællesskab af metoder til fastlæggelse af kvalitetsmålsætninger, skal i grænseområderne suppleres med, at de pågældende medlemsstater indbyrdes skal afstemme deres stilling til de omhandlede målsætninger med henblik på at udarbejde og foretage fælles aktioner til beskyttelse af miljøet. Disse foranstaltninger er især nødvendige, hvis man ikke ønsker, at den industrielle virksomhed i disse egne, hvor de naturlige og geografiske betingelser almindeligvis er ens, undergives forskrifter af varierende rækkevidde eller påføres forskellige konkurrencevilkår. Disse foranstaltninger er ligeledes nødvendige for at sikre beskyttelse af egne grænseområder, der har en lav forureningsgrad, men som støder op til en anden stats grænseegne, der har en høj forureningsgrad.

Miljøministrene i Fællesskabets medlemsstater, som mødtes i Bonn den 30. oktober 1972, påpegede blandt de initiativer, der bør tages inden for rammerne af en europæisk miljøpolitik, konsultationer vedrørende miljømæssige aspekter i grænseområder.

Herudover bør der afholdes konsultationer om vigtige foranstaltninger, der skal træffes på dette område. Vedrørende disse foranstaltninger skal de pågældende medlemsstater indbyrdes afstemme deres stilling, hvis en af disse mener, at dette er nødvendigt. Kommissionen forbeholder sig at forelægge egnede forslag for Rådet, når den finder det nødvendigt.

Kapitel 7

AKTIONER VEDRØRENDE AFFALD OG RESTSTOFFER

Afdeling 1

INDUSTRIELT AFFALD OG RESTSTOFFER FRA FORBRUGSSEKTOREN

A. Motiver og sigte

Bortskaffelse af industrielt affald og reststoffer fra forbrugssektoren viser sig mere og mere vanskelig og bekostelig og rejser indviklede problemer for hele samfundet.

En væsentlig del af disse vanskeligheder er af helt lokal karakter, og løsninger må søges på dette niveau.

Problemet i henseende til Fællesskabet er det affald, hvis bortskaffelse på grund af dets giftighed, fordi det ikke kan nedbrydes, fordi det er pladskrævende eller af andre grunde, kræver en løsning der går ud over den regionale ramme og til tider selv de nationale grænser. Også selv om affaldets skadelige indflydelse ikke overskrider de regionale rammer, kan fællesskabsaktioner iøvrigt blive nødvendige, hvis bortskaffelse eller genanvendelse af affaldet er afhængig af økonomiske midler. Hvis de løsninger, der tages i anvendelse, medfører forskelle mellem produktions- og distributionsbetingelserne for visse goder, kan disse forskelle indvirke på det fælles markedes funktion og på den internationale handel.

På grund af disse spørgsmåls særlige karakter er det nødvendigt at sammenholde overvejelser og erfaringer med henblik på at gøre på samme tid teknisk og økonomisk status over de forskellige aktionsmidler, der kan blive tale om, og deres virkning på det fælles

markeds rette funktion, og ud fra denne status fastlægge aktioner, som skal iværksættes på fællesskabsniveau eller på andre niveauer.

B. Indhold

Arbejdet skal gennemføres i flere etaper:

a) udarbejdelse af en kvalitativ og kvantitativ opgørelse over affald og reststoffer, som er særligt skadelige for miljøet på grund af deres giftighed, fordi de ikke kan nedbrydes, eller på grund af ophobninger og hvis bortskaffelse kunne få indflydelse på produktions- og salgsmkostninger.

b) teknisk, økonomisk og juridisk undersøgelse af problemer i forbindelse med indsamling, transport, oplagring, genanvendelse eller slutbehandling af følgende affald og reststoffer nævnt i prioritetsordenen ⁽¹⁾ (der vil først blive foretaget en undersøgelse af tekniske bortskaffelses- eller genanvendelsesmetoder for disse affaldsstoffer):

— stoffer nævnt i bilag I i Oslo-konventionen (organo-halogene forbindelser; organiske kiselforbindelser; kviksølv, kadmium og forbindelser deraf; plast og andre vanskeligt nedbrydelige syntetiske stoffer);

— spildolie og reststoffer indeholdende olie og tjære, især reststoffer indeholdende smøremidler;

— affald fra fremstilling af titandioxid;

— pladskrævende jernaffald i forbindelse med skrotmarkedet (automobiler, kasserede elektriske husholdningsapparater);

— forbrugsvarers emballage, der ikke er bionedbrydelig;

— eventuelt animalsk affald fra slagterier og husdyrhold.

c) gennemgang af aktioner, der skal iværksættes på fællesskabsniveau, med hensyn til de ovenfor nævnte affaldsstoffer, f.eks. alt efter tilfældet:

— harmonisering af regler;

— teknisk informationsudveksling;

— fremme af ny teknologisk udvikling især ved tilståelse af udviklingskontrakter ⁽²⁾ og oprettelse af forsøgsanlæg af interesse for flere stater eller Fællesskabet som helhed.

— forskningsarbejde

— eventuel oprettelse af en »oplysningsbørs« vedrørende affald med den opgave at give oplysninger om bortskaffelses- eller genanvendelsesteknik, selskaber specialiseret i transport, oplagring eller bearbejdning af affald, nuværende oplagringsarealer o.s.v.

— fremme af oprettelse af europæiske bearbejdningssværker; disse kunne i givet fald udstyres med status som fællesforetagende.

C. Gennemførelsesbestemmelser og tidstabel

Kommissionen vil med bistand af eksperter og rådgivere gennemføre de under a) og b) nævnte arbejder inden den 31. juli 1974 og vil forelægge konklusionerne af disse arbejder for Rådet sammen med forslag affødt af disse konklusioner senest den 31. december 1974. Der gives prioritet til de stoffer, der er anført i bilag I til Oslo-konventionen.

Afdeling 2

DET SÆRLIGE TILFÆLDE VEDRØRENDE ADMINISTRATION OG OPLAGRING AF RADIOAKTIVT AFFALD

A. Motiver og sigte

Udviklingen af kerneenergi for at imødekomme en voksende del af behovet for elektricitet i Fællesskabet har også et negativt aspekt: produktion af industrielt radioaktivt affald i mængder, der svarer til størrelsen af de elektronukleare programmer; således må man ved slutningen af dette århundrede i Fællesskabet tage vare på adskillige hundrede milliarder curier radioaktivt affald.

⁽²⁾ Iværksættelse af denne form for aktioner indebærer, at der må vedtages en principbeslutning på fællesskabsplan vedrørende ydelse af udviklingsstøtte. Samtidig bør man ligeledes træffe beslutning om passende fremgangsmåder, der vil muliggøre deltagelse af eksperter, som skal udpeges af medlemsstaterne fra tilfælde til tilfælde.

⁽¹⁾ Denne liste over affald og prioritetsordenen kan ændres eller suppleres på baggrund af resultater af den opgørelse, der er omtalt i punkt a).

Administration og oplagring af dette affald — særligt affald med høj specifik radioaktivitet og lang levetid, som stammer fra bearbejdningssværker for bestrålede brændstoffer — rejser og vil rejse vanskelige problemer i de lande i Fællesskabet, som har en stor befolkningstæthed. Det er derfor vigtigt at råde over effektive løsninger, der vil kunne sikre beskyttelse af befolkningerne og miljøet mod mulige risici forbundet med behandling, transport og oplagring i hundreder eller tusinder af år af disse radioaktive stoffer.

Visse løsninger eller i hvert fald delvise løsninger undersøges allerede i visse medlemsstater med en varierende grad af indsats. Men talrige problemer kommer til udtryk i store regionale enheder som Fællesskabet — og endog på verdensplan — hvad angår industrielle, økonomiske og sociale aspekter. De kræver løsninger, som på grund af deres økonomiske vægt kan få indflydelse på udvikling af kerneenergien, og som skal sikre en ligelig beskyttelse af mennesker og miljø, uanset hvilke teknologiske løsninger, der vælges ud fra de nationale områders særlige karakteristika.

På grund af disse spørgsmåls særlige karakter er det nødvendigt at sammenholde overvejelser og erfaringer for at opstille en på samme tid teknisk og økonomisk status over aktioner, der kan komme på tale, først på kort sigt og derefter på længere sigt, samt disses virkning på den harmoniske udvikling af kerneenergien, og på basis af denne status at bestemme de aktioner, som skal iværksættes på fællesskabsplan.

Enhver aktion bør tage hensyn til arbejdet i særorganisationer på dette område, såsom navnlig IAEA og NEA og undgå dobbeltarbejde.

B. Indhold

1. Foretage opgørelse af de forventede mængder radioaktivt affald af forskellig type ud fra kerneenergiprogrammerne og af mulighederne for oplagring af dette affald.
2. Sammenholde metoder til hærkning af affald med høj radioaktivitet, som findes eller er under udvikling, med henblik på at vurdere disse produkters egenskaber bestemmende for oplagringsmåden. På basis af denne status at udlede, hvilke aktioner der skal fortsættes, og hvilke supplerende aktioner der skal iværksættes på forsknings- og udviklingsområdet.

3. Sammenholde medlemsstaternes initiativer vedrørende undersøgelse, gennemførelse og udnyttelse af visse demonstrationslagerpladser, hvor der anvendes forskellige processer, og undersøge:

- a) metoder og fremgangsmåder for midlertidig oplagring og slutdeponering af hærkede produkter, som kan tænkes anvendt i Europa,
- b) problemer ved transport af hærket affald med høj radioaktivitet.

4. Definere ansvaret med hensyn til oplagrede produkter, såvel for midlertidig oplagring på produktionsstedet som for midlertidig oplagring og slutdeponering.

5. Udvælge hovedprincipperne for administration og oplagring af radioaktivt affald.

C. Gennemførelsesbestemmelser

De ovenfor anførte aktioner vil blive gennemført af Kommissionen bistået af nationale eksperter.

Kommissionen forelægger forslag for Rådet på grundlag af de opnåede resultater.

D. Tidstabel

De under B punkterne 1, 2 og 3 omhandlede foranstaltninger gennemføres inden den 31. december 1974. De under B punkterne 4 og 5 omhandlede arbejder vil blive iværksat, så snart programmet er godkendt.

Kapitel 8

AKTIONER VEDRØRENDE OVERHOLDELSE AF DE TIL BESKYTTELSE AF MILJØET FASTSATTE BESTEMMELSER

Betydningen af den fælles aktion på miljøområdet, særligt fastlæggelse af fælles normer, kunne afsvækkes, dersom fællesskabsaktens anvendelse i alle medlemsstater ikke sikredes på tilfredsstillende måde. Yderligere kunne mærkbare forskelle i udøvelse af kontrol og gennemførelse af foranstaltninger i hver medlemsstat til sikring af overholdelse af de til beskyttelse af miljøet fastsatte bestemmelser skabe konkurrencefordrejninger, som ville være uforenelige med det fælles markedes funktion. Det følger heraf, at

overholdelse af såvel fællesskabsregler som nationale regler må sikres og kontrolleres på effektiv måde, og at der med passende strengthed må skrides ind over for overtrædelser heraf.

Med dette formål vil Kommissionen fortsætte sine bestræbelser på at sammenligne de nationale lovgivninger og deres praktiske anvendelse, således at de nødvendige forudsætninger kan skabes for en sådan tilnærmelse af lovgivningerne, som måtte vise sig at være nødvendig, i overensstemmelse med tidsfristerne for iværksættelse af fællesskabsaktionerne.

Kommissionen er klar over, at disse tilnærmelsesforanstaltninger for lovgivningerne er meget tids- og arbejdskrævende på grund af forskellene mellem de for hvert land gældende forfatnings-, lovgivnings- og retssystemer. Kommissionen mener derfor, at der med forbehold af de i traktaterne om oprettelse af Fællesskaberne fastsatte fremgangsmåder gradvist, efterhånden som nationale bestemmelser og fællesskabsbestemmelser udformes, bør gennemføres følgende foranstaltninger:

1. a) Hvad angår produkter, indførelse på fællesskabsplan af informationsudveksling om foretaget kontrol og trufne foranstaltninger i hver medlemsstat til sikring af overholdelse af reglerne vedrørende specifikation og anvendelse af forurenende produkter, eller produkter, som kunne skabe miljøgener.
- b) Hvad angår faste anlæg, indførelse på fællesskabsplan af informationsudveksling om foretaget kontrol og trufne foranstaltninger i hver medlemsstat til sikring af overholdelse af reglerne vedrørende disse anlæg, særligt for så vidt angår anlæg, som er beliggende i områder, hvor identiske eller beslægtede kvalitetsmålsætninger måtte være vedtaget.
- c) Hvad angår stoffer, hvis udledning eller deponering forbydes eller begrænses, harmonisering af kontrolmetoder, især licensmetoder, for så vidt som det er nødvendigt for det fælles markeds rette funktion og for gennemførelsen af dette program.
2. Kommissionens offentliggørelse i en årsberetning om miljøsituationen i Fællesskabet af de informationer, som hver medlemsstat har indgivet om trufne foranstaltninger til sikring af overholdelse af reglerne til bekæmpelse af forurening og gener, eksisterende retspraksis, samt oplysninger om

opnåede forbedringer og praktiske erfaringer på dette område inden for Fællesskabet.

Kapitel 9

AKTIONER VEDRØRENDE ØKONOMISKE ASPEKTER I FORURENINGSBEKÆMPELSEN

A. Motiver

Beskyttelse af miljøet mod forurening og forbedring af dette miljø ved at livskvaliteten tages i betragtning ved beslutningsprocessen og i produktionsstrukturerne, medfører nødvendigvis udgifter af forskellig art (udgifter ved overholdelse af foranstaltninger fastsat af de offentlige myndigheder, visse udgifter til forskning og udvikling o.s.v.).

Det er nødvendigt for de offentlige myndigheder nøjagtigt at vurdere størrelsen af disse udgifter for at få kendskab til de økonomiske, finansielle og sociale følger af planlagte beslutninger, og at indrette bestemmelserne for iværksættelse af disse beslutninger i overensstemmelse hermed.

Desuden bør disse udgifter inddeles på en sådan måde, at det ikke påvirker den frie handel og konkurrence.

Endelig bør man foretage omhyggelige analyser af de anvendelige økonomiske instrumenter i miljøpolitikken, deres forskellige funktioner, fordele og ulemper ved deres anvendelse, deres relative evne til at opfylde de pågældende målsætninger, og deres forenelighed med reglerne for inddeling af udgifterne.

Nødvendigheden af fælles overvejelser og handling på dette område synes åbenbar af hensyn til det fælles markeds rette funktion og af effektivitetsgrunde.

Forskelle i medlemsstaternes vurdering af udgifterne ved forureningsbekæmpelsen kan, navnlig hvis denne vurdering ikke foretages på grundlag af sammenlignelige retsforskrifter og ensartede definitioner af udgifter, medføre konsekvenser for den politik, der føres på nationalt plan, som kan vanskeliggøre iværksættelse af en fælles politik.

Det er derfor nødvendigt at opstille fælles vurderingsmetoder for udgifterne, hvilket skulle lettes af, at allerede påbegyndt arbejde i de fleste af medlemsstaterne i det store og hele befinder sig på samme stadium.

Desuden ville forskelle i principper eller regler for allokering af udgifter og i medlemsstaternes fortolkning af anvendelsen af disse principper eller regler have åbenbare virkninger på priserne, og dermed på samhandel, konkurrencevilkår og placering af investeringer.

Medlemsstaterne og Kommissionen går ind for princippet »forureneren betaler«. Dette må være det ledende princip for anvendelsen af de økonomiske instrumenter ved gennemførelsen af miljøpolitikken, uden at det hæmmer den gradvise udligning af de regionale misforhold i Fællesskabet.

Det er altså nødvendigt i fællesskab at præcisere arten og rækkevidden af dette princip samt de nærmere bestemmelser for dets anvendelse, herunder de undtagelser, der kan gøres derfra, uden at foregribe anvendelsen af artikel 92 ff i traktaten om oprettelse af Det europæiske Fællesskab.

B. Sigte og Indhold

1. Vedtagelse af fælles regler for allokering af udgifter ved forureningsbekæmpelsen ⁽¹⁾. Samtidig vedtagelse af fælles regler for anvendelse af undtagelser. Udarbejdelse af principper for fælles regler vedrørende bestemmelserne om anvendelse af undtagelserne fra princippet: »forureneren betaler« Fastlæggelse af en fælles definition af effektiviteten af de anvendelige økonomiske instrumenter i forureningsbekæmpelsen, og i påkommende tilfælde harmonisering af dennes gennemførelsesbestemmelser.
2. Med henblik på harmonisering undersøge metoder til vurdering af udgifterne til forureningsbekæmpelsen. I en første fase skal man bestræbe sig på at fastlægge metoder til vurdering af omkostningerne ved bekæmpelse af vand- og luftforurening, samt ved kampen mod forurening af industriel oprindelse. Sådanne opgaver skal udføres i samarbejde med OECD.
3. Undersøgelse af eventuelle metoder til vurdering af de sociale omkostninger som følge af angreb på miljøet, især med henblik på under egnede former at integrere disse omkostninger i de nationale regnskaber og i beregningen af bruttonationalproduktet.

⁽¹⁾ Med forbehold af de foranstaltninger, som Kommissionen har anbefalet i sit memorandum af 24. marts 1971 om tarifiering af benyttelse af infrastrukturerne på transportområdet.

4. Udvikling af en fælles metode til klassificering og beskrivelse af forureningsbekæmpende virksomhed, idet der tages passende hensyn til eksisterende metodologiske arbejder, f.eks. Frascati's håndbog.

C. Gennemførelsesbestemmelser

Med støtte i udtalelser fra en gruppe af økonomiske eksperter, som er sagkyndige på miljøområdet og under hensyn til det arbejde, der foretages inden for rammerne af OECD, forelægger Kommissionen forslag for Rådet om visse af de under B omhandlede punkter.

D. Tidstabel

De under B omhandlede arbejder skal gennemføres inden for følgende tidsfrister:

1. Med forbehold af anvendelsen af artikel 92 ff i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, skal Kommissionen inden den 31. december 1973 til Rådet fremsende forslag om allokering af udgifter til forureningsbekæmpelse og om principperne for fælles regler vedrørende bestemmelserne om anvendelse af undtagelserne fra princippet »forureneren betaler«.
2. En undersøgelse af effektiviteten af de anvendelige økonomiske instrumenter i kampen mod forureningen skal gennemføres inden den 1. juli 1974.
3. De første resultater af undersøgelsen angående vurdering af udgifterne ved forureningsbekæmpelsen skal fremkomme i løbet af anden halvdel af 1974.
4. De under B. punkterne 3. og 4. ovenfor nævnte arbejder skal påbegyndes i 1973.

Kapitel 10

FORSKNINGSAKTIONER INDEN FOR MILJØBESKYTTELSE

A. Motiv og indhold

Gennemførelse af Fællesskabets handlingsprogram, hvad enten det drejer sig om kampen mod forureningen, om bevarelse af det naturlige miljø og naturres-

sourcerne eller forbedring af livskvaliteten, må støttes på en samlet fond af videnskabelig og teknisk viden om det naturlige miljø, økologi, toksikologi, kemi, teknologi osv.

Denne viden vil i mange tilfælde vise sig at være utilstrækkelig, og man må forsøge at supplere den med forsknings- og udviklingsaktioner ⁽¹⁾ ⁽²⁾. Visse af disse aktioner vil kunne gennemføres på fællesskabsplan, således at et effektivt samarbejde sikres mellem de forskellige heraf berørte laboratorier og institutter i medlemsstaterne og Det fælles Forskningscenter. De pågældende forskningsopgaver kan på denne måde bedre styres og koordineres i forhold til handlingsprogrammets betingelser, og de opnåede resultater vil være direkte gældende for programmet. Dette samarbejde er så meget mere ønskeligt, som de opståede problemer i visse tilfælde kun kan løses med bistand fra en række stærkt specialiserede laboratorier, som man normalt ikke vil finde i en enkelt medlemsstat.

Visse undersøgelses- og forskningsemner er tidligere nævnt i kapitlerne vedrørende dette programs forskellige målsætninger.

Som eksempel kan nævnes forskning bestemt til at afhjælpe manglende viden om forureningsfaktorerne og deres virkninger, eller til at forbedre metoderne til måling af forurening, som i første række er af betydning for den objektive vurdering af risici (kapitel 1 i dette afsnit) fastlæggelse af normer (kapitel 2 i dette afsnit) og fastlæggelse af kvalitetsmålsætninger (kapitel 3 afdeling 2 i dette afsnit) såvel som særlige aktioner vedrørende visse produkter (kapitel 4 i dette afsnit), vedrørende visse industrisektorer samt energi-produktionen (kapitel 5 i dette afsnit) og vedrørende havforurening (kapitel 6 afdeling 1 i dette afsnit).

B. Gennemførelsesbestemmelser

Forskning på miljøområdet kan gennemføres ved en samordning af de pågældende nationale aktiviteter eller som fællesskabsaktioner under det flerårige forskningsprogram.

⁽¹⁾ Iværksættelse af denne form for aktioner indebærer, at der må vedtages en principbeslutning på fællesskabsplan angående ydelse af udviklingsstøtte. Samtidig bør man ligeledes træffe beslutning om passende fremgangsmåder, der vil muliggøre deltagelse af eksperter, som skal udpeges af medlemsstaterne, fra tilfælde til tilfælde.

⁽²⁾ Dette bør imidlertid på ingen måde forsinke vedtagelse af hasteforanstaltninger i tilfælde, hvor der består en virkelig eller mulig fare for mennesket eller miljøet, idet disse foranstaltninger kan overvejes på ny og ændres senere i lys af forskningsresultaterne.

Tildeling af industrielle udviklingskontrakter for at fremme udvikling af instrumenter til måling af forurening eller forureningsbekæmpelsesteknik kan ligeledes komme på tale ⁽³⁾.

Til støtte for disse aktioner vil det være nyttigt at opstille og ajourføre en opgørelse over forskningsaktiviteter på miljøområdet i hele Fællesskabet.

C. Tidstabel

1. Den 5. februar, den 14. maj ⁽⁴⁾ og den 18. juni 1973 ⁽⁵⁾ har Rådet truffet afgørelse om en første serie fællesskabsaktioner på forskningsområdet under Fællesskabets flerårige forsknings- og undervisningsprogram. Disse fordeler sig på en direkte aktion (der gennemføres i Det fælles Forskningscenter) og en indirekte aktion og omfatter følgende emner:

- analyse og måling af forureningsfaktorer
- forureningsfaktorernes udviklingsforløb og virkninger
- model og analyse af systemer
- skadevirkninger fremkaldt af bly
- forurenende mikrostooffers virkning på mennesket
- økologiske virkninger af vandforureningsfaktorer
- teledetektion af forurening af atmosfæren
- oprettelse af en databank vedrørende forureningsfaktorer
- epidemiologisk undersøgelse

Den direkte aktion er for perioden fra den 1. januar 1973 til den 31. december 1976 fastsat til et beløb på 15,85 mio. RE, og den indirekte aktion for perioden fra den 1. januar 1973 til den 31. december 1975 til et beløb på 6,3 mio. RE. En første revision af dette program er forudset til begyndelsen af 1974, for at handlingsprogrammet på miljøområdet, som vil blive vedtaget i mellemtiden, kan tages i betragtning.

⁽³⁾ Iværksættelse af denne form for aktioner indebærer, at der må vedtages en principbeslutning på fællesskabsplan vedrørende ydelse af udviklingsstøtte. Samtidig bør man ligeledes træffe beslutning om passende fremgangsmåder, der vil muliggøre deltagelse af eksperter, som skal udpeges af medlemsstaterne fra tilfælde til tilfælde.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 153 af 9. 6. 1973, s. 11.

⁽⁵⁾ EFT nr. L 189 af 4. 1. 1973, s. 43.

Et »Rådgivende udvalg for forskning på Miljøområdet« skal bistå Kommissionen ved gennemførelse af dette forskningsprogram. Udvalgets medlemmer udpeges af de nationale myndigheder. Rådet (»Miljøgruppen«) skal underrettes med regelmæssige mellemrum om det stadium, som arbejdet under programmet befinder sig på, og om udvalgets synspunkter.

Bilag II viser samtlige disse aktioner set i forhold til de relevante punkter i handlingsprogrammet.

Der gøres opmærksom på, at Fællesskabet ligeledes deltager i tre koordineringsaktioner inden for rammerne af COST (Videnskabeligt og teknisk samarbejde) vedrørende miljøbeskyttelse:

nr. 61 a)

svovldioxyds fysisk-kemiske adfærd i atmosfæren (1972-1976)

nr. 64 b)

analyse af forurenende organiske mikrostofer (1972-1974)

nr. 68)

slam fra rensningsanlæg (1973-1974).

Kommissionen virker som sekretariat for disse projekter, og Det fælles Forskningscenter deltager i forskningen vedrørende projekterne nr. 61 a og 64 b.

2. De forskningsbehov, der ikke omfattes af ovenstående program, og som måtte opstå under gennemførelsen af handlingsprogrammet på miljøområdet, undersøges af Kommissionen med bistand af det ovenfor nævnte rådgivende udvalg og af andre nationale eksperter for at fastslå hensigtsmæssigheden af at sætte nye aktioner i gang og, i givet fald, at fremsætte forslag for Rådet. Fællesskabsaktionerne vil ved de forudsete regelmæssige revisioner kunne optages i det flerårige forskningsprogram.

Uden at foregribe arbejdets gang kan det vejledende påregnes, at disse forskningsbehov i de næste to år vil vedrøre følgende emner i dette program:

Afsnit I:

Kapitlerne 1, 2 og 3

- støjforurening
- epidemiologisk undersøgelse nr. 2
- udbredelse af atmosfæriske forureningsfaktorer

Kapitel 4

- forureningsgraden i visse produkter

Kapitel 5, afdeling 1

- affaldsstoffer fra intensivt kvægopdræt
- behandling og udnyttelse af flydende affaldsstoffer

Kapitel 5, afdeling 2

- termiske udledninger

Kapitel 6, afdeling 1

- landbaseret havforurening

Afsnit II:

Kapitel 1

- bevarelse af det naturlige miljø: økologisk forskning

Kapitel 2

- tiltagende mangel på naturressourcer

Kapitel 11

UDBREDELSE AF VIDEN OM MILJØBESKYTTELSE

A. Motiver og sigte

1. Indledning

Miljøets kvalitet er meget snævert forbundet med størstedelen af de videnskabelige, industrielle, økonomiske og sociale aktiviteter i landene, og berører ligeledes deres internationale forbindelser.

Denne multidisciplinære karakter af miljøet rejser hos alle involverede parter krav om oplysning, som på samme tid dækker specialisternes behov inden for et særligt område og kravet hos dem, som på politisk eller økonomisk plan skal træffe mange og vigtige beslutninger; lovgiveren har således brug for oplysninger af teknisk og videnskabelig art, industrien for hydrologiske og geologiske data, de ansvarlige sundhedsmyndigheder for meteorologisk information, medens landmanden har behov for viden om toksikologi.

I de seneste år er antallet af publikationer om miljøkvaliteten og forureningsbekæmpelsen vokset i en sådan grad, at man nu er vidne til en sand literær eksplosion, som ikke viser tegn på aftagen; nye blade og tidsskrifter udkommer og er i princippet tænkt som information for specialister på bestemte områder (luft, vand, støj o.s.v.); nogle referencetidsskrifter og relativt nye mekaniserede dokumentationssystemer forsøger at indsluse de omkring 100 000 dokumenter om forureningsbekæmpelsen, som offentliggøres hvert år, og blandt hvilke der findes omkring en snes tusind patenter. Man må huske på, at den videnskabelige og tekniske kunnen i verden vokser med omkring 4 mill. dokumenter årligt. Det er derfor ikke overraskende, at størstedelen af information om miljøkvaliteten til trods for de allerede udfoldede bestræbelser stadig er spredt i publikationer, som falder under mange forskellige områder, såsom kemi, biologi, energi, instrumentation, meteorologi, hydrologi, medicin, sociologi, økonomi o.s.v. Der findes desuden en stor mængde operationelle oplysninger og måleresultater. Man vil da forstå de vanskeligheder, som lægfolk daglig er ude for, når de skal træffe rationelle beslutninger.

Den information, der er udtrykt behov for, omfatter et meget stort område; det må derfor foretrækkes i første række at begrænse sig til følgende behov, til hvilke der skal gives prioritet.

2. Tekniske og teknologiske aspekter og deres økonomiske og sociologiske følger

2.1. Mindskelse af forurening og gener

Der skal foretages en opgørelse over eksisterende teknologi og en undersøgelse af visse foranstaltninger, som skal føre til udvikling af fremgangsmåder og udstyr, som er bedre egnet og mere økonomisk i kampen mod forureningen og til opdagelse af mindre forurenende produkter og fremgangsmåder.

Det er vigtigt at de, der skal træffe beslutning om oprettelse og placering af nye industrielle anlæg, råder over den nyeste viden, som vil sætte dem i stand til at reducere forureningsrisici til et minimum ved færrest mulige udgifter eller at holde den forurening, som måtte være uundgåelig, inden for normerne ved hjælp af egnet teknik.

Man vil især koncentrere sig om:

- rensningsanlæg og -teknik og genanvendelse af forurenende produkter;
- oplagring og tilintetgørelse af affald;
- genanvendelse af industriaffald o.s.v.

De fremgangsmåder og de anordninger og udstyr, som anvendes i disse former for teknik, har ofte nyhedens karakter; de er derfor ofte beskyttet af patenter, som det er vigtigt at finde frem til og gøre status over for at forhindre, at de udgør en hindring i forureningsbekæmpelsen.

2.2. Metoder og instrumenter til måling af forurening og gener

Emission af forurenende stoffer og affaldsstoffer skal til stadighed overvåges, for at sikre at de fastlagte normer overholdes. Ved kvantitative analysemetoder omfatter adskillige discipliner og teknikker, såsom:

- kemisk analyse,
- instrumentation,
- anvendelse af mærkede molekyler o.s.v.

Det mest påtrængende problem består i, inden for faglitteratur på disse områder, at finde frem til og udvælge de relevante oplysninger, navnlig sådanne som gør det muligt at angive tal for udgifter og fordele ved en sådan overvågning.

De ovenanførte arbejder skal som førsteprioritet beskæftige sig med teknik og teknologi i forbindelse med industrisektorerne som omhandlet i kapitel 5. i dette afsnit samt genanvendelse og bearbejdning af affald som omhandlet i kapitel 7. i dette afsnit.

3. Sundhedsmæssige, økologiske og samfundsøkonomiske aspekter

Vurderingen af samfundsmæssige og økologiske risici og af materielle skader som følge af forurening sker på grundlag af viden om forureningsfaktorer og geners indvirkning på menneskets sundhed og miljø.

Denne viden er uundværlig for fastlæggelse af kriterier, normer og kvalitetsmålsætninger for miljøet.

Kilderne hertil er især toksikologisk forskning, kliniske observationer, dyreeksperimenter, epidemiologiske undersøgelser og økologiske og samfundsøkonomiske undersøgelser.

Adgangen til disse informationer, der ofte er spredt på referencer, som ikke specifikt har med miljø at gøre, bør organiseres systematisk og være så komplet som muligt. Gennemgang og udnyttelse af de disponible data gør det på grund af deres store antal nødvendigt at anvende moderne automatisk informatik.

Et andet aspekt i den opgave at mindske forurening og gener er kendskab til normer og regler, som allerede er i kraft, og analyse af de sundhedsmæssige økologiske og samfundsøkonomiske følger af deres anvendelse i de forskellige former for miljø. Identificering af disse data og et sammenlignende studium af dem kræver ligeledes på grund af deres spredte karakter og deres forskelligartethed tilstræbelse af en systematisk udnyttelse og anvendelse af moderne dokumentationsteknik.

Identificering, behandling og udbredelse af sådanne informationer vil i første række dreje sig om de forureningsfaktorer, som er nævnt i kapitlerne 1. og 2. og kapitel 3. 2. afdeling i dette afsnit.

B. Indhold

1. På grund af spredningen i den viden, der findes om miljøkvaliteten, er det, for at de, der skal anvende den, kan have adgang dertil, nødvendigt, at der gøres status over de relevante informationskilder, herunder også de tjenester, hvor oplysningerne optræder i koncentreret form (tjenester, der anvender datamaskiner, reference-tidsskrifter).

Kommissionen har allerede påbegyndt en sådan opgørelse og vil til sin tid stille den til disposition for den »internationale referencetjeneste for oplysningskilder vedrørende miljø«, som De forenede Nationer planlægger at oprette.

Det følger naturligt heraf, at denne opgørelse, hvis den skal bevare sin værdi, løbende skal føres ajour.

2. Man vil vide, at et stort antal vigtige dokumenter, som omhandler miljøkvaliteten, registreres af de væsentligste referencetjenester med verdensry, selv når disse er specialiserede inden for afgrænsede felter og discipliner (Chemical Abstracts, Biological Abstracts, Nuclear Science Abstracts, Kommissionens nukleare Dokumentationssystem: ENDS,

o.s.v.); det siger sig selv, at hver tjeneste kun optager informationer, som er specielle for det område, som den dækker.

Da størstedelen af de store tjenester tilbyder deres kunder magnetbånd, der i almindelighed indeholder bibliografiske referencer og indexord, der angiver det væsentligste indhold i de pågældende dokumenter, giver de som oftest mulighed for ved hjælp af en datamaskine at opnå svar på præcise spørgsmål, enten ved at opgive titlerne på de dokumenter, der vedrører de stillede spørgsmål, eller ved at opgive referencer, som gør det muligt at finde dem frem og konsultere dem.

Kommissionen erhverver de relevante magnetbånd fra de referencetjenester, som mest fyldestgørende dækker problemerne i forbindelse med miljøkvaliteten; den vil forsøgsvis kunne indlemme disse data i en dokumentationsfond, som den stiller til rådighed for medlemsstaternes eksperter.

3. Den forsøgsvis udnyttelse af magnetbånd vil afsløre manglerne og utilstrækkelighederne i disse informationskilder; dette vil gøre det muligt at opstille en sammenligning, ud fra hvilken det kan bestemmes, om forbrugernes behov bedst dækkes ved en bedre adgang til de forskellige sektorprægede tjenester eller ved, at flere dokumentationsfonds slås sammen til et enkelt.

- a) En utilstrækkelighed er allerede klar

referencer fra mekaniserede tjenester og referencelitteratur er sjældent helt nye; i gennemsnit tager det fra tre til seks måneder for de pågældende tjenester at erhverve originaldokumenterne (tidsskrifter, rapporter, konferencereferater, patenter, afhandlinger o.s.v.), foretage en udvælgelse heraf for at udarbejde orienterende resumeer, forsyne dem med indeks, og endelig optage de bibliografiske referencer og indeksangivelser på bånd; dette er i særlig høj grad en ulempe, når det drejer sig om konferencereferater, som normalt først udsendes gennemsnitligt et år efter konferencens afholdelse. Det er imidlertid netop under sådanne konferencer, at specialisterne redegør for deres arbejde, og disse redegørelser udgør i praksis en sammenfattet fremstilling af det stadi, hvorpå teknikken befinder sig på det pågældende område. Det ville derfor være af interesse at gøre en særlig indsats for under disse konferencers afholdelse at indsamle teksten til de fremsatte redegørelser og indføje dem i dokumentationsfonden.

- b) På andre områder har erfaringen vist, at de store dokumentationscentraler ikke altid giver tilstrækkelig information på verdensplan, enten forsætligt, fordi deres kunder foretrækker en geografisk sontring, eller som følge af vanskeligheder, som denne information rejser (med hensyn til at opnå denne og til forståelse heraf grundet de forskellige sprog, som den er udfærdiget på).

I samråd med en gruppe eksperter, der repræsenterer brugernes interesser, skal Kommissionen udarbejde en kritisk opgørelse over de faktisk disponible tjenester. Den skal, bistået af Udvalget for videnskabelig og teknisk Information og Dokumentation (UVTID), foretage en undersøgelse af de samarbejdsaktioner og informationssystemer, hvis iværksættelse ville gøre det muligt at dække Fællesskabets behov. De planlagte informationssystemer skulle i nødvendigt omfang integreres i det europæiske dokumentationsnet, som er fastsat i Rådets resolution af 24. juni 1971⁽¹⁾, og i påkommende tilfælde i de verdensomspændende informationssystemer. De kunne sandsynligvis organiseres på decentraliseret grundlag, og der måtte drages omsorg for, at der ikke bliver skabt en uønskelig konkurrence mellem offentlige og private tjenester.

C. Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen skal inden udgangen af 1974 fremsætte forslag efter samråd med to ekspertgrupper: den første ekspertgruppe skal repræsentere brugernes interesser og skal have til opgave nærmere at definere behovene for den (»management information«), som er nødvendig for iværksættelsen af Fællesskabernes miljøprogram: Udvalget for videnskabelig og teknisk Information og Dokumentation (UVTID) skulle udgøre den anden gruppes arbejde og have til opgave at definere mulighederne for at forbedre adgangen til videnskabelig og teknisk information om miljøkvaliteten og dennes indlemmelse i nettet i overensstemmelse med brugernes reelle behov.

Følgende opgaver skulle udføres af den relativt bedst egnede af de to grupper, medens Kommissionen skal træde til med nødvendig støtte og iøvrigt udføre forsøgsundersøgelser:

- en undersøgelse af den ikke på dokumentation støttede management information, som er nødvendig for at behandle og vurdere, operationelle data og effektive foranstaltninger, som miljøprogrammet skal støtte sig på,
- en undersøgelse af de informationssystemer vedrørende programmer og management på miljøområdet, som for tiden opbygges i medlemsstaterne, og disse aktiviteter virkning på miljøprogrammet,
- en undersøgelse af muligheden for at oprette et mindre europæisk center for analyse af information (inklusive patenter) om forureningsbekæmpelsesteknologi,
- ajourføring af den opgørelse over dokumentationskilder, som allerede er påbegyndt af Kommissionen, og dens indlemmelse i et europæisk bidrag til De forenede Nationers system og til andre internationale systemer af samme art,
- oprettelse af et til stadighed og hurtigt ajourført forsøgsindeks over redegørelser, der er givet på konferencer om miljøbeskyttelse,
- en fornyet undersøgelse af, hvad der bedst opfylder miljøspecialisternes behov på miljøområdet: forbedret adgang til de forskellige sektor- eller faginformationstjenester, eller en sammenlægning af de forskellige relevante dokumentationsfunds under eet,
- opsporing af mangler i de net, som leverer den videnskabelige og tekniske information, som anvendes i miljøbeskyttelsen,
- undersøgelse af veje og midler, som kan føre til en samordnet europæisk politik vedrørende miljøinformation på en sådan måde, at fælles praksis harmoniseres, dobbeltarbejde undgås, og der sker en maksimal udnyttelse af mulighederne i den moderne informationsbehandling og af de potentielle brugere, som allerede er registreret i medlemsstaterne,
- indføjelser af alle disse aktiviteter i en international ramme,
- udarbejdelse så hurtigt som muligt af situationsrapporter for efter fælles aftale mellem de to grupper og Kommissionens kompetente afdelinger at nå frem til et realistisk udkast til tidsplan ved udgangen af 1973.

⁽¹⁾ EFT nr. C 122, af 10. 12. 1971, s. 7.

AFSNIT II

AKTIONER VEDRØRENDE FORBEDRING AF MILJØET

Kapitel 1

BEVARELSE AF DET NATURLIGE MILJØ

A. Retningslinjer

Som det allerede er nævnt, gør bevarelsen af det naturlige miljø det nødvendigt, at undersøge visse aspekter af den politik, som er bestemmende for anvendelsen af landområder, herunder især landbrugspolitikken.

Landbrugerne udfører allerede gennem deres virksomhed nyttige funktioner i form af vedligeholdelse af jord og landskab. En videreudvikling af disse funktioner er i tråd med samfundets interesser. I visse landbrugsområder må oprettelse af nye turistprægede aktiviteter, som kan give et indtægtstilskud for visse landbrugere eller skabe ny beskæftigelse for tidligere landbrugere, forudses. Disse foranstaltninger kan ligeledes bidrage til, at affolkning af visse af disse områder undgås.

Landbrugsvirksomhed medfører visse konsekvenser for det naturlige miljø. Disse understreges især ved intensiv anvendelse af visse former for kunstgødning og overdreven brug af pesticider. Af hensyn til bevarelse af det naturlige miljø bør visse farlige konsekvenser af overdreven anvendelse af sådan praksis afbødes.

B. Aktioner

Kommissionen udtrykker sin hensigt til at udbygge sin fremtidige aktion vedrørende bevarelse af det naturlige miljø og påtænker allerede nu særligt inden for rammerne af landbrugspolitikken at udarbejde forslag eller at indlede de nedenfor nævnte undersøgelser.

Opregning af disse aktioner, er ikke udtømmende. Den indskrænker sig til aktioner, der kan gennemføres med kort frist, og som har karakter af eksempler.

Gennemførelse af disse aktioner vil vise, hvilke andre aktioner der er nødvendige for bevarelse af det naturlige miljø.

a) Direktivforslag om landbruget i visse mindre begunstigede områder

Om dette forslag, der blev afgivet til Rådet den 21. februar 1973, er der siden udarbejdet en reso-

lution⁽¹⁾, hvori det hedder, »med henblik på at sikre fortsættelsen af landbrugsvirksomhed og således opretholdelse af et befolkningsminimum eller bevarelse af den naturlige struktur i visse ugunstigt stillede områder vil medlemsstaterne ifølge fællesskabsregler som fastlægges blive be- myndiget til at indføre en særlig støtteordning, som skal begunstige landbrugsvirksomhed og som skal forbedre landbrugernes indkomst i disse områder.

Rådet iværksætter denne resolution ved et direktiv, som det udsteder inden den 1. oktober 1973«.

b) Udarbejdelse af direktivforslag om støtte til aktioner indenfor skovbruget til forbedring af landbrugsstrukturen

1) Motiver

Målsætningen for disse foranstaltninger er at opmuntre til skovbeplantning af arealer, som hidtil har været anvendt til landbrugsformål, men som ikke kan give tilstrækkeligt udbytte, omdannelse af skovarealer med næsten ingen produktion til produktive skove samt oprettelse af beskyttelsesplantager, som især skal værne jordbunden mod erosion. Den nødvendige støtte til skovbeplantning skal være en del af den almindelige udvikling, der er forudsat for hver egn ud fra nødvendigheden af udnyttelse af jordbunden og bevarelse af landskabet.

2) Indhold

Den støtteordning, der for tiden undersøges, vedrører arbejde som: behandling af jordbunden, levering af planter og frø samt plantning og såning, vedligeholdelsesarbejde, heri inkluderet efterfølgende forbedring, opsætning af hegn, anlæggelse af brandbælter o.s.v.

Hertil kommer anlæggelse og udbygning af skovveje og stier til fodgængere, cyklister og ryttere.

Den påtænkte støtte udgør et stort beløb, som kan overstige modværdien af 2/3 af de omkostninger ved skovbeplantning, der afholdes af landbrugeren. Desuden overvejes der i en vis periode at yde en årlig støtte pr. ha nyplantning for yderligere at tilskynde til skov-

(¹) EFT nr. C 33 af 23. 5. 1973, s. 1.

beplantning, når det drejer sig om arealer, der er frigjort som følge af ophør af landbrugsvirksomhed inden for rammerne af direktivet om ophør af landbrugsvirksomhed og anvendelse af arealerne til strukturforbedringsformål, der blev vedtaget af Rådet den 17. april 1972 ⁽¹⁾.

3) Tidstabel

Kommissionen forelægger dette forslag for Rådet inden den 31. december 1973.

c) Økologiske konsekvenser af moderne produktionsteknik inden for landbruget

1) Motiver

Det er uomtvisteligt, at udviklingen inden for landbrugsvirksomhed medfører visse konsekvenser for det naturlige miljø. Disse understreges af væksten i produktionen som følge af modernisering af landbrugsbedrifterne. Efter de beslutninger, der er truffet af Rådet vedrørende landbrugsreformen, indtager Fællesskabet imidlertid en væsentlig rolle i kurslægnin-gen af politikken til modernisering af landbrugsbedrifter (Rådets direktiv af 17. april 1972 om modernisering af landbrugsbedrifter ⁽²⁾).

Den videnskabelige viden på dette område er imidlertid ikke tilstrækkelig præcis, og det er derfor nødvendigt at foretage en undersøgelse, som vil gøre det muligt at få en oversigt over den nyeste viden.

2) Indhold

Denne undersøgelse har til formål at bedre muligheden for en vurdering af, hvilke virkninger det har på det naturlige miljø at anvende produktionsteknik såsom:

- enkelt drift og visse dyrkningsmetoder, som kan have en udpining af den dyrkede jord eller en ændring af dens egenskaber til følge,
- intensiv anvendelse af visse gødninger,
- overdreven brug af pesticider,
- koncentreret husdyravl, som frembyder risiko for organisk forurening og smitte gennem bakterier,
- endelig virkningerne på det naturlige miljø af jordforbedringsarbejder (udtørring af

moser, forstyrrelse af vandforholdene, ødelæggelse af hegn o.s.v.)

Konklusionen af denne undersøgelse skal angive de områder, hvor Fællesskabet kunne tage initiativer, såvel som de områder, hvor en dyberegående forskning er nødvendig.

3) Tidstabel

Denne undersøgelse skal være afsluttet ved udgangen af 1973.

d) Kvalitetslevnedsmidler

1) Motiver

Forbrugerne i Fællesskabet er i stigende grad opmærksomme på kvaliteten af levnedsmiddelprodukter. Der er talrige tegn på, at efterspørgslen efter kvalitetsprodukter vil udvikle sig yderligere i fremtiden.

Man kan endvidere konstatere et stadigt voksende antal initiativer fra landbrugerside, der sigter mod at udvikle såkaldt »biologiske« produkter eller produkter opnået ved en teknik, som »ligger nærmere den naturlige proces«.

Imidlertid er forbrugerne under de nuværende omstændigheder ikke altid tilstrækkeligt beskyttede, hvad angår ægtheden af såkaldte »naturprodukter«, som sægtes under de mest forskelligartede betegnelser.

Det er nødvendigt at undersøge dette problem hvad angår såvel produktionsteknik som markedsføringsmetoder ⁽³⁾.

2) Indhold

Der gennemføres to undersøgelser på dette område: den ene om betingelserne og mulighederne for udvikling af metoder til integreret og biologisk bekæmpelse inden for landbruget, det andet om mulighederne for udvikling af markedsføring af typiske kvalitetslandbrugsprodukter og såkaldt biologiske produkter.

Disse undersøgelser skal i givet fald foranledige Kommissionen til at tage initiativer, der sigter mod at støtte landbrugere, som gør en særlig indsats for at forbedre kvaliteten af de-

⁽¹⁾ EFT nr. L 96 af 23. 4. 1972, s. 9.

⁽²⁾ EFT nr. L 96 af 23. 4. 1972, s. 1.

⁽³⁾ Kommissionen fortsætter iøvrigt sit arbejde med harmonisering af lovgivningen såvel med hensyn til vegetabiliske produkter -og levnedsmiddelprodukter som inden for veterinær- og husdyrbrugområdet; talrige forslag til direktiver og forordninger er forelagt Rådet, og andre vil følge i de kommende måneder.

res produkter og samtidig øge den garanti, der ydes forbrugerne.

3) Tidstabel

Denne undersøgelse skal være afsluttet ved udgangen af 1973.

a) Problemer vedrørende affaldsstoffer fra intensiv husdyravl

1) Motiver

Der kan på dette område konstateres en tiltagende bekymring, der skyldes de forskellige gener og især luft- og vandforureningen som følge af den mere og mere industrialiserede svine- og fjerkræproduktion.

2) Indhold og tidstabel

Denne aktion er beskrevet i kapitel 7 i afsnit I om aktioner vedrørende affald og reststoffer.

f) Beskyttelse af fugle og visse andre dyrearter

1) Motiver

Hvert år fanges og dræbes der flere hundrede millioner trækfugle i Europa, hvilket fremkalder protestaktioner fra hele verden over for de lande, som tillader indfangning.

Denne voldsomme tilintetgørelse udgør et alvorligt problem for den økologiske balance i Europa, fordi den blandt andet fremkalder en stærk formering blandt plantelivets animalske parasitter. Som følge heraf nødvendiggør bekæmpelsen af disse parasitter en kraftigere anvendelse af insektdræbende midler, som kan være skadelige for menneskets sundhedstilstand og det naturlige miljø.

En miljøbeskyttelsespolitik skal derfor omfatte forholdsregler til undgåelse af den voldsomme tilintetgørelse af fugle, især af sangfugle og trækfugle, og mere generelt til bevarelse af visse dyrearter, som er truet eller er ved at uddø.

2) Indhold

Fremme af en fælles aktion fra medlemsstaternes side inden for Europa-Rådet og andre internationale organisationer.

Undersøgelse af nationale bestemmelser om beskyttelse af dyrearter og især trækfugle med henblik på disse bestemmelsers eventuelle harmonisering.

3) Tidstabel

Denne aktion skal foretages hurtigst muligt og senest den 31. december 1974 ⁽¹⁾. Kommissionen fremsætter i givet fald forslag før denne dato.

Kapitel 2

MILJØPROBLEMER SOM FØLGE AF TILTAGENDE MANGEL PÅ VISSE NATURRESSOURCER

A. Motiver og retningslinjer

De problemer, der opstår i forbindelse med miljøforringelsen, samt løsningen af disse, er nært knyttet til den kendsgerning, at for så vidt angår visse naturressourcer, som ikke regenererer, såsom visse metaller, olie og naturgas, på kortere eller længere sigt kan komme til at udgøre et forsyningsproblem af verdensomspændende rækkevidde ⁽²⁾ (selv om man tager visse faktorer i betragtning som f.eks. prisstigninger som følge af tiltagende mangel, sandsynlighed for opdagelse af nye forekomster, teknologiske fremskridt samt metalleres genanvendelse). Parallelle problemer kan opstå for så vidt angår vand, som er en regenererende ressource som følge af den hurtige stigning i behovet for forureningsgraden.

Problemet vedrørende beholdning af visse ressourcer, som ikke regenererer, fortjener således på grund af dets indvirkninger på miljøet en mere tilbundsående analyse på verdens- og fællesskabsplan. Indsamling af basisoplysninger synes af afgørende betydning for at fastlægge retningslinjerne for en fælles politik til bekæmpelse af forureningen og for at træffe de nødvendige forholdsregler med henblik på bevarelse og erstatning af de ressourcer, der bliver mere knappe. I denne sammenhæng bør det undersøges, i hvilket omfang et stort årligt verdensforbrug af ikke-regenerende ressourcer, medfører en miljøforringelse samt i hvilket omfang en genanvendelse af råstoffer i visse tilfælde bidrager til en miljøforbedring. De arbejder,

⁽¹⁾ Der vil blive taget hensyn til de resultater, der på dette område nås inden for Europa-Rådet.

⁽²⁾ Professor Meadows rapport, »Grænser for Vækst«, hvis basisoplysninger om ikke-regenerende ressourcer kan forbedres betragteligt, giver en samlet fremstilling af problemer om udtømmelse på kortere eller længere sigt af visse ressourcer, som er uundværlige for den økonomiske vækst. Rapporten understreger ligeledes betydningen af genanvendelse og genindvinding til bevarelse af mineralske ressourcer og til bekæmpelse af metalforurening (Hg, Cd, Cr).

der skal udføres på dette område, bør eventuelt, afhængigt af hvert enkelt tilfælde, gennemføres i tilknytning til industri- og energipolitikken. De bør ligeledes tage hensyn til arbejder, der udføres i forskellige internationale organisationer.

B. Aktioner

Der skal indledes undersøgelser for:

- på verdens- og fællesskabsplan under hensyn til forskellige faktorer (teknologisk fremskridt, genindvinding o.s.v.) at undersøge beholdningen og det fremtidige behov for visse ikke-regenererende mineralske ressourcer, hvoraf tiltagende mangel og forbrugsgraden kunne få konsekvenser for den økonomiske og sociale udvikling og for miljøpolitikken;

I en første fase påtænker Kommissionen at begrænse undersøgelsen til nogle specifikke ressourcer som f.eks. kulbrinter, platinoider, tin, kviksølv, hvoraf der synes at være begrænsede reserver, eller krom, flussspat og fosfor, hvoraf det årlige forbrug er ret stort,

- at analysere de mulige virkninger, som tiltagende mangel og voksende anvendelse af disse ressourcer på mellemlangt og langt sigt vil have på miljøpolitikken og på Fællesskabets industripolitik,
- at undersøge, i hvilket omfang bevarelse af disse ressourcer ved genanvendelse og substitution er af interesse for miljøbeskyttelsen,
- på fællesskabsplan at undersøge de vandressourcer, der på mellemlangt og langt sigt er til rådighed, i forhold til væksten i forbrug og udnyttelse, især ved:
 - en analyse af vandressourcerne og deres kvalitet,
 - en analyse af fremtidige behov for vand til industri-, husholdnings- og landbrugsformål, samt forsyningsproblemer på mellemlangt og langt sigt,
 - en sammenlignende analyse af forvaltnings- og planlægningsmetoder.

C. Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen foretager de under B omhandlede undersøgelser med bistand af rådgivere. Efter undersøgelserne og efter i givet fald at have rådført sig med nationale eksperter forelægger de egnede forslag for Rådet.

D. Tidstabel

De under B anførte undersøgelser bør påbegyndes i 1973. Resultaterne heraf skulle foreligge på følgende tidspunkter:

- a) Undersøgelse af de miljøproblemer, der er knyttet til beholdningen af de ovenfor nævnte mineralske ressourcer: December 1974

Fællesskabets beholdning af vandressourcer: December 1974

- b) Analyse af mulige virkninger på miljøet af udtømmelse af ressourcer: Juli 1975

- c) Bevarelse af ikke-regenererende ressourcer: December 1975.

Kapitel 3

BYPLANLÆGNING OG EGNSUDVIKLING

A. Retningslinjer

Det fælles markeds funktion rejser med stadig voksende styrke det på nationalt plan allerede følelige problem om den optimale geografiske fordeling af mennesker og aktiviteter.

Den frie bevægelighed for personer og kapital, strukturændringer, især inden for landbruget, hurtige forandringer af teknologisk, økonomisk og sociologisk art fører til dannelse eller forstærkelse af regionale skævheder mellem by- og landområder.

Byområderne har en tendens til at brede sig, ofte på ukontrolleret måde. Ud fra poler af koncentreret bymæssig bebyggelse, som rejser alvorlige miljøproblemer, udvikler der sig nye former for mere spredt bybebyggelse, i reglen efter vilkårlighedens princip, som langsomt og upåagtet opsluger de grønne områder, der er nødvendige for ligevægt i tilværelsen. Dette fænomen breder sig mere og mere, går tværs over landegrænserne og er i færd med at skabe sande europæiske mammutbyer.

Også landområderne gennemgår dybtgående forandringer. I visse tilfælde når de ind til byområderne, som hurtigt opsluger dem; i andre tilfælde forsvinder de til fordel for turist- eller fritidsbebyggelse, som alt efter tidspunktet er beboet i stærkt varierende grad. I atter andre tilfælde fremskyndes affolkningen af strukturreformer, der er resultatet af moderne landbrugsproduktion.

Disse tilfælde af manglende balance har væsentlige konsekvenser for miljø og levevilkår:

Enten forværrer de forureningsfænomenerne, eller de hindrer de forholdsregler, der er truffet til bekæmpelse af forureningen, eller de bidrager til at ødelægge livsrammen og livsvilkårene.

Alle bestræbelser på at forbedre livskvaliteten i områder med stærk befolkningskoncentration ville være forgæves, hvis ikke selve koncentrationsprocessen styredes ved indbyrdes afstemthed i landenes nationale politik på området. Planlægningen i ét land vil således kunne mærkes i visse andre, og et land, der blev berørt heraf, kunne (dersom man forestiller sig isoleret national politik i de enkelte lande) ikke foretage sig andet end at afbøde de skadelige virkninger, uden at kunne forhindre årsagerne i deres helhed.

Hvad angår zoner, hvor det naturlige miljø og landskabet hidtil har været forholdsvis uskadt, er det vigtigt, at denne tilstand opretholdes, især gennem foranstaltninger i forbindelse med landbrugsstrukturen. Heri ligger den bedste mulighed for at tiltrække mennesker og nye aktiviteter. På denne måde kunne man tilfredsstille ønsker og søgen efter balance, som ikke længere er blot lokale eller nationale, men som svarer til et fælles behov blandt Fællesskabernes befolkninger som helhed.

I begge tilfælde er det altså særlig vigtigt, at de miljøproblemer, der er forbundet med byplanlægning og den geografiske fordeling af mennesker og aktiviteter, kan blive undersøgt på fællesskabsplan; det drejer sig således ikke blot om analoge problemer i forskellige lande, men ofte om fælles problemer, der som følge af det fælles markeds økonomiske enhed lettere kan løses ved en afstemt politik.

Bestræbelserne skal sigte mod, at man i egnede forsamlinger, især i forbindelse med koordinering af regionalpolitikken, sammenholder ideer, erfaringer og resultater vedrørende de miljøproblemer, der er knyttet til byudvikling og geografisk fordeling af menneskelige aktiviteter. De vil ligeledes give mulighed for at søge opnået en fælles indstilling til spørgsmålet om at tage miljøets krav i betragtning i egnsudviklingspolitikken. Endelig vil de lette gennemførelsen af de konsultationer vedrørende miljøaspekter i grænseområderne, som miljøministrene for Fællesskabets medlemsstater, der mødtes i Bonn den 31. oktober 1972, anmodede om.

B. Aktioner

Kommissionen påtænker i en første fase at koncentrere sine bestræbelser om fire problemkomplekser,

som er omhyggeligt udvalgt under hensyn til såvel problemernes generelle karakter som fællesskabsdimension.

1. Miljøproblemer i forbindelse med byudvikling i Fællesskabet. Det særlige spørgsmål om en mammutby under dannelse i Nordvesteuropa

Planlægning af byer og landområder rejser akutte problemer i de forskellige egne i medlemsstaterne, hvor bysammenvoksninger (hvad enten de strækker sig over flere lande eller ej) er i færd med at udvikle sig ud fra kerner af varierende størrelse. Dette gælder især for Nordvesteuropa, hvor store og små bysamfund med mellemliggende grønne områder gradvist ændres til en mammutby på omkring 100 millioner indbyggere strækkende sig over seks medlemsstaters område.

Disse byområder (og især denne mammutby) rejser nye problemer, som hidtidige endog meget store byer ikke kendte til, og som især angår administration, infrastruktur, transportfaciliteter, samfundsmæssige og kulturelle forhold, fritidsbeskæftigelse, den offentlige sundhed og den økologiske balance. Disse problemer er undertiden så store, at man beslutter at skabe nye byer, som er mere eller mindre selvstyrende.

Det er vigtigt, at forholdsregler til at undgå ulemperne ved en fortsat vilkårlig udvikling af denne proces undersøges og vedtages af de interesserede medlemsstater hurtigst muligt, dvs. før processen er nået til et punkt, hvor den ikke længere kan ændres.

2. Problemer, der særligt er knyttet til bycentre

Generelt gennemgår talrige bycentre for tiden en krise. Traditionelle aktiviteter forsvinder, boliger erstattes af arbejdspladser (især i serviceerhvervene), den lille håndværksvirksomhed forsvinder osv.

Serviceerhvervenes tilstedeværelse i bycentrene medfører, at der bygges store funktionelle centre, som er af gigantisk størrelse, er kilde til trafikpropper i myldretiden og som om natten er »ørkener«. De medfører desuden gamle bygningers forfald og en lagdeling mellem de ny kvarterers mere eller mindre velsituerede sociale klasser og de mindre velhavende sociale klasser, som for en tid tager ophold i de gamle kvarterer. Ydermere trues Europas kulturelle identitet, der for en stor del bestemmes af bycentrene, alvorligt af de ovenfor nævnte forhold. Udviklingen i den individuelle biltransport tvinger de ansvarlige til at søge udveje, som kan overvinde transportproblemerne i bycentrene uden at ødelægge disses karakter.

3. Særlige miljøproblemer, der især er knyttet til naturområder og landskaber

Problemer af tilsvarende art som i bycentrene består ligeledes med hensyn til naturområder og landskaber i Europa. Byernes spredning ud over landområder, den voksende trafiktæthed, udendørs fritidsbeskæftigelse, turisme, modernisering af landbrugsproduktionsstruktur osv. ændrer i hastigt tempo og meget dybtgående det åbne land, landbrugsområderne og de for Europa karakteristiske biotoper, der på samme måde som bycentrene udgør en betydelig kulturel arv og er lige så sårbare.

Disse problemer er særligt udprægede i egne, hvor byudviklingen foregår hurtigt, men også i egne, som er i tilbagegang og trues af affolkning som følge af landbrugets naturlige handicap eller nedgang i de traditionelle industrielle aktiviteter. De findes desuden i områder, som er specielt egnede for turisme, som f.eks. kyst- og bjergegne.

4. Særlige miljøproblemer i kystområder

Fællesskabets kystområder udsættes i ganske særlig grad for virkningerne af byudviklingen, den industrielle ekspansion, turisme osv. Landskaber og biotoper i disse egne har derfor ændret sig stærkt.

Den udvikling medfører fare for, at visse kysttyper og typer af biotoper, som er karakteristiske for Europa, forsvinder, og risiko for, at de funktioner, som kystegnene opfylder i den økologiske balance (f.eks. ynglepladser for fisk, hvilesteder for trækfugle) alvorligt hæmmes. Ydermere kunne virkningerne af disse forureninger økonomisk set være skadelige for fiskeriet og visse landbrugssektorer.

Endvidere kan nyinstallerede erhvervsvirksomheder ved kysten på grund af deres modstridende krav i visse tilfælde være til gene for hinanden samt for den hvile og fritidsbeskræftigelse i fri luft, som bybefolkningen i stadig højere grad har behov for.

Udover de foreslåede aktioner til bekæmpelse af forurening af vandet langs kysterne er det meget vigtigt, at den politik, der føres ved udlægning af kystområder, tager hensyn, ikke blot til lokale eller nationale behov, men også til fremtidige behov for alle Fællesskabets borgere⁽¹⁾. I modsat fald kunne visse udnyttelsesformål, som ikke var blevet set i relation til

disse behov, forhindre en yderligere udnyttelse af kysten⁽²⁾.

C. Gennemførelsesbestemmelser

De fire problemkomplekser, der summarisk er ridset op under B, er indbyrdes nært forbundet og kan derfor ikke løses enkeltvis. Kommissionen påtænker derfor at behandle dem i sammenhæng sammen med en gruppe nationale eksperter.

Arbejdet i denne ekspertgruppe skal udføres i snæver forbindelse med »Det stående udvalg for egnsudvikling«, som er nedsat inden for rammerne af den fælles regionalpolitik.

Under forberedelsen af arbejdet i ekspertgruppen skal Kommissionen især støtte sig på arbejde, der allerede er i gang, såvel på nationalt som på internationalt plan. Dersom det skulle vise sig nyttigt, nedsætter Kommissionen undergrupper til undersøgelse af afgrænsede spørgsmål, der behandles af gruppen.

D. Tidstabel

Kommissionen har til hensigt at indkalde ekspertgruppen inden den 30. juni 1974.

Kapitel 4

FORBEDRING AF ARBEJDSMILJØET

A. Retningslinjer

Enhver aktion til forbedring af arbejdsmiljøet bør tilsigte opnåelse af:

- ved fornyelse af de klassiske lægemetoder, mere effektive forebyggende foranstaltninger inden for medicin, hygiejniske og arbejdssikkerhedsmæssige metoder;
- at gøre arbejdet acceptabelt og for arbejdsrammen gradvist at indføre de samme kriterier, som opstilles for livsrammen i almindelighed.

⁽¹⁾ Denne udlægning af kystområderne skal ligeledes tage hensyn til forureningsbekæmpelsen på åbent hav.

⁽²⁾ Ved disse arbejder skal der tages hensyn til de undersøgelser, der foretages af OECD vedrørende problemerne omkring udlægning af kystegnene i Middelhavsområdet.

Forslag på dette område bør udarbejdes af Kommissionen i forbindelse med og/eller inden for rammerne af udarbejdelse af det sociale program.

B. Aktioner

Det drejer sig om at tilvejebringe en teknisk mulighed, som kan benyttes af det størst mulige antal virksomheder (heri indbefattet mellemstore og små virksomheder), for at opnå en reel forbedring af omgivelserne og indførelse af arbejdsvilkår, som er sikre og acceptable.

Undersøgende studier er påbegyndt i 1972 og afsluttes i løbet af 1973.

Det arbejde, som finder sted ved begyndelsen af 1973, er baseret på følgende plan:

1. Viden, som skal erhverves, behandles og udbredes

- for hver miljøfaktor og for hver skadelig emission bestemme:
 - statistiske principper for prøveudtagning;
 - prøveudtagnings- og målemetoder;
 - model til vurdering af risici inden for et rumligt og tidsmæssigt afsnit svarende til arbejderens aktiviteter, under hensyn til den ophobede risiko;
- metodologi til vurdering af reelle sammensatte situationer:
 - virkninger af miljøfaktorer og skadelige emissioner på mennesket (individuelt, men først og fremmest i gruppe: viden om befolkningen og dens inddeling, individuel sygdomsmodtagelighed);
 - virkninger på virksomheden (indikatorer for virksomhedens samlede arbejdsstyrke, deres samlede adfærd og dens årsager);
 - virkninger på samfundet som helhed (økonomiske og sociale omkostninger ved slid på arbejdskraften, ansvar for dens omkostninger).

2. Udkast

- udvikling efter praktisk strategi for kampen mod arbejdsrisici og mulighed for at blive udsat for risici, baseret på kriterier analoge med de kriterier, som anvendes i forureningsbekæmpelsen;
- formulering af krav med hensyn til maskiner, produkter og alt andet udstyr for at opnå en sikker anvendelse deraf;

- udvikling og forbedring af industrielt hygiejnisk udstyr, fremme af ergonomiske metoder til afhjælpning og forbedring;
- fremme af en ergonomisk udfærdigelse af nye anlæg;
- bestemmelse af menneskelige og sociologiske aspekter i arbejdets organisation, og udarbejdelse af metoder, der gør det muligt at reducere graden af utilfredshed, og fremme et effektivt engagement.

C. Gennemførelsesbestemmelser

På grundlag af ovennævnte aktioner har Kommissionen til hensigt at udarbejde et arbejdsprogram, der skal integreres i det sociale handlingsprogram.

I denne sammenhæng vil Kommissionen iværksætte de midler, som den disponerer over, i samarbejde med de nationale myndigheder og faglige kredse. Den har særlig til hensigt at:

- udføre og fremme studier, især af metodologisk art;
- fremme praktiske indgreb, som alene gør det muligt at opnå den nødvendige viden vedrørende arbejdsmiljøet;
- fremme uddannelse af det nødvendige personale (teknikere f.eks. i arbejdshygiejne, personer, som skal tage et midlertidigt ansvar på de nævnte områder);
- iværksætte dokumentationsnet;
- foreslå rammer for en generel anvendelse og referenceværdi for kontrol af særlige risici, og således stille alle virksomheder over for de samme krav, og give alle arbejdere den samme garanti for beskyttelse;
- gennemføre oplysningskampagner af så stort omfang som muligt.

D. Tidstabel

1. Gennemføre undersøgende studier påbegyndt i 1972.
2. Møde mellem eksperter inden udgangen af oktober 1973 for at:
 - undersøge studiernes resultater og situationen på de forskellige felter;

- opstille en serie særlige projekter (angående de forskellige kategorier af risici og under anvendelse af de ovennævnte metoder), som skal gennemføres fra den 1. januar 1974;
- bidrage til udarbejdelse af en politik til fremme af forebyggende foranstaltninger, og til skabelse af de bedst mulige arbejdsforhold, inden for rammerne af det sociale handlingsprogram.

Kapitel 5

OPRETTELSE AF ET EUROPÆISK INSTITUT TIL FORBEDRING AF ARBEJDS- OG LIVSVILKÅRENE

A. Retningslinjer

De forskellige problemer, der opstår ved en forbedring af arbejds- og livsvilkårene i det moderne samfund, er talrige og komplicerede. Undersøgelser og forskning på dette område er forholdsvis beskedne og spredte, og resultaterne er ofte ret begrænsede i omfang og indhold og sektorprægede. Fællesskabet råder endnu ikke over et organ, der på grundlag af overvejelser af problemer, fælles handlinger, analyser og undersøgelser gør det muligt at foretage en samlet og systematisk stillingtagen til disse problemer og deres løsning under hensyn til behovet på fællesskabsplan samt til de midler, som Fællesskabet kan råde over.

Fællesskabets institutioner burde etablere et organ, som især vil være i stand til at opføre de elementer, som ved en synergistisk effekt påvirker arbejds- og livsmiljøet, og at gennemføre langtsigtede fremtidsundersøgelser af de faktorer, som kan true eksistensbetingelserne, og de faktorer, som kan forbedre disse betingelser.

B. Aktioner

Med henblik herpå har Kommissionen til hensigt inden den 31. december 1973 at forelægge Rådet et forslag om oprettelse af et europæisk institut til forbedring af arbejds- og livsvilkårene, hvis opgaver bør defineres under overholdelse af bestemmelserne i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab samt Institutionernes respektive beføjelser.

Man kan som eksempel opregne en liste over spørgsmål, som instituttet kunne fremme undersøgelse af, uden at denne liste ville blive udtømmende og uden at foregive, at undersøgelsen af alle de opregnede spørgsmål nødvendigvis skal påbegyndes med kort varsel.

1. Forbedring af arbejdsvilkårene

- 1) Ændring af arbejdsmetoder med henblik på at afskaffe arbejdsopgaver, som er af fysisk eller psykisk ubehagelig art,
- 2) Forbedring af arbejdsklimaet,
- 3) Tidsmæssig fordeling af arbejdet.

2. Forbedring af livsvilkårene

- 1) By og byområde:
 - de forskellige former for beboelse,
 - optimal udnyttelse af området
 - bevarelse og fornyelse af gamle kvarterer og bycentre, nye byer, den optimale størrelse af byerne.
- 2) Transportudvikling.
- 3) Udvikling inden for kommunikationsområdet og en omvæltning inden for informatikken, »kabel«-samfundet, politiske og kulturelle følger.
- 4) Social integration af immigranter, især fra tredjelande.

Opregningen af disse meget forskellige emner kunne medføre risiko for spredning, medmindre det blev præciseret, at instituttets virkefelt skulle afgrænses skarpt, ikke i forhold til emneområdet, som bør forblive meget omfattende, men i forhold til de prioriteter, som skal fastlægges, og i forhold til effektivitetsbetragtninger.

C. Instituttets funktioner

Ved sine funktioner skal instituttet være i stand til at igangsætte og stimulere forskning eller forsøg, som svarer til Fællesskabets og medlemsstaternes målsætninger, dog uden at danne et centraliseret forskningsapparat, som kunne blive en konkurrent til allerede eksisterende centre eller institutter.

De påtænkte funktioner kunne være følgende:

- opstille en oversigt over forskning i Fællesskabet inden for instituttets kompetenceområde,
- fremme kontakt og samarbejde mellem instituttet, forskningscentre og forskere,
- helt eller delvist bidrage til finansiering af forskning eller forsøg svarende til instituttets målsætning, på basis af direktiver fastsat af Fællesskabets institutioner,
- sikre spredning af forsknings- og forsøgsresultater,

- sammenligne arbejdsresultater med resultater fra lignende institutter og organer i tredjelande.

Kapitel 6

MOTIVERING FOR STILLINGTAGEN TIL OG OPLÆRING OM PROBLEMER PÅ MILJØOMRÅDET ⁽¹⁾

A. Hovedlinjer

Bevarelse og forbedring af miljøet kræver at hver enkelt erkender eksistensen og betydningen af de risici som hviler på den enkelte og det hermed forbundne ansvar. Ethvert menneske har mulighed for på forskellige niveauer gennem dets opførsel og handlinger og med forskellig styrke at øve indflydelse på det miljø, som det lever i og danner, og som de hver især og i fællesskab er ansvarlige for.

For at få det enkelte menneske til at påtage sig sit fulde ansvar over for disse problemer skal man informere det gennem passende uddannelse og oplysning:

- skole- og universitetsuddannelse, baseret på konkrete eksempler i de forskellige discipliner;
- information om tingenes tilstand på visse områder og konsekvenser af de valg, der skal træffes;
- uddannelse af lærere og andre ansvarlige personer.

Disse kombinerede bestræbelser skulle medføre en bedre forståelse i offentligheden for regeringsbeslutninger, som ikke kan undgå at få direkte indflydelse på befolkningernes levestandard og livsvilkår.

Sammenfattende drejer det sig i første række om på systematisk og organiseret måde at gøre befolkningen som helhed og ungdommen i særdeleshed bevidst over for miljøproblemer; dernæst drejer det sig om at sørge for uddannelse af ansvarlige personer, administratorer og aktive personer på det økonomiske, sociale, ledelsesmæssige og planlægningsmæssige område, hvis indgreb påvirker miljøet; som tredje punkt drejer det sig om at bistå universiteterne — og som helhed den højere undervisning — med på miljøområdet at opfylde deres tredobbelte mission for fremme af viden gennem indsamling af forskningsresultater, gennem uddannelse, gennem oplæring og

gennem udbredelse af viden ved skriftlig og mundtlig oplysning.

Hvad angår Fællesskabets medlemsstater, er disse oplysnings- og uddannelsesbehov karakteriseret ved, at et vist antal basisdata som følge af grundlæggende love om funktion og udvikling i de højt industrialiserede lande er omtrent de samme for alle medlemsstaterne. Derfor gælder de fundamentale principper, som skal være vejledende for aktionerne på dette område, som helhed for alle Fællesskabets medlemsstater.

Man vil desuden forstå, at den didaktiske tilnærmelse til miljøproblemer er i sin vorden i Fællesskabets medlemsstater, og at de initiativer, som den giver anledning til, stadig er forholdsvis beskedne, spredte og af temmelig begrænset pædagogisk omfang. Ligeledes repræsenterer universiteternes studier og forskning på miljøområdet en ny undervisningsgren. Anstrengelser for at fremme en sådan undervisning savner ofte koordination, særligt hvad angår de aspekter deraf, som nødvendigvis må blive tværfaglige.

B. Aktioner

Disse konstateringer er af en sådan art, at de motiverer de nedenfor beskrevne aktioner. Sådanne aktioner skal imidlertid i almindelighed bevare en underordnet karakter i forhold til de aktioner, der iværksættes på regionalt og nationalt plan.

a) Aktioner til motivering

Disse skal give et bedre kendskab til de arbejder, der udføres på fællesskabs- og nationalt plan med henblik på at beskytte og forbedre miljøet.

Denne aktion skal gennemføres ved hjælp af de informationsmidler, som Fællesskabet råder over, samt ved offentliggørelse af en regelmæssig beretning fra Kommissionen om miljøsituationen i Fællesskabet.

b) Aktioner til oplæring

Fra grundskolen og i de højere skoleklasser skal børn og unge mennesker gøres bevidste over for miljøproblemer. Europa-Rådet, OECD og UNESCO har foretaget undersøgelser og udarbejdet undervisningsprogrammer samt pædagogiske retningslinier. I de fleste lande har lærerne modtaget vejledning om på ethvert niveau i den almene, tekniske og faglige undervisning at integrere miljøprægede emner i geografi-, teknologi- og økonomiundervisningen.

Kommissionen skal samarbejde med disse organer og støtte disse bestræbelser ved at stille undervisnings-

⁽¹⁾ Aktionerne i forbindelse med dette kapitel henviser til alle de i programmet definerede målsætninger for miljøpolitikken.

materiale til rådighed for lærere og professorer, hvori miljøproblemer på europæisk plan behandles af eksperter.

Kommissionen iværksætter ligeledes arbejder vedrørende udarbejdelse af en lærebog, der skal anvendes i medlemsstaterne, især i grundskolen.

På mange universiteter og læreanstalter (særligt landbrugsskoler) er der nedsat grupper, hvor kemikere, fysikere, toksikologer, ingeniører og økonomer sammenholder deres undersøgelser og erfaringer. To undervisningsformer er i udvikling: den ene med den afsluttende universitetsseksamen som »miljøingeniør«, den anden med eksaminer inden for forskellige faglige discipliner, som giver en tværfaglig uddannelse. Tværfaglige forskningsgrupper, der omfatter flere fakulteter, forbereder studerende til at tage doktorgraden i miljøspørgsmål, hvilket nødvendiggør en pluridisciplinær viden.

Universiteter og institutter, som har taget initiativ til denne nye form for undervisning, gennemlever på nuværende tidspunkt et forberedende og eksperimenterende stade. Kommissionen kunne støtte dem ved:

- at tildele forskningskontrakter vedrørende projekter af europæisk interesse,

- at tildele stipendier til studerende og unge forskere, der uden for deres hjemland ønsker at uddanne sig i miljøspørgsmål;

- at give de pågældende forsøgsinstitutter i medlemsstaterne lejlighed til at sammenligne deres forsknings- og undervisningsprogrammer;

- at fremme udveksling af professorer og forskere;

- at hjælpe institutterne med at organisere sommerkurser for ingeniører, kemikere, o.s.v., som i deres arbejde konfronteres med miljøproblemer.

Man bør desuden studere de mest effektive metoder til at sætte de offentlige myndigheder i stand til så hurtigt som muligt at råde over de eksperter, som de har de mest udtalte behov for.

Endelig burde medlemsstaterne, som på nuværende tidspunkt undersøger målsætningerne og midlerne på det undervisningsmæssige område, hvor en af målsætningerne vil være at sammenligne undervisningssystemerne og tilnærme politikken på undervisningsområdet, inden for Rådet koordinere deres initiativer med henblik på at indføre disse ideer om miljøbeskyttelse på de forskellige undervisningsstrin.

AFSNIT III

FÆLLESSKABETS AKTIONER ELLER MEDLEMSSTATERNES FÆLLES AKTION I DE INTERNATIONALE ORGANER

Et meget stort antal internationale organisationer beskæftiger sig for øjeblikket med forskellige områder af miljøproblemerne. Deres arbejde strækker sig fra de forskellige politiske, økonomiske, lovgivningsmæssige, sundhedsmæssige, økologiske og videnskabelige aspekter i kampen mod forurening, til bevarelse og genoprettelse af det naturlige miljø.

Resultaterne af disse arbejder viser sig i størstedelen af tilfældene dels ved de til medlemsstaternes regeringer rettede resolutioner eller henstillinger, som uden at være bindende alligevel udøver en ikke ringe indflydelse på regeringernes afgørelser, dels ved udkast til konventioner udarbejdet inden for rammerne af organerne selv.

Fællesskabet vil følge disse arbejder med interesse, og dette så meget desto mere som de foreslåede foran-

staltninger og de iværksatte fremgangsmåder oftest indvirker på den internationale handel i almindelighed, det fælles markeds funktion, Fællesskabets og medlemsstaternes økonomiske interesser og ofte henhører under Fællesskabets kompetence.

Fællesskabet bør dog bestræbe sig på at undgå en overlapning af arbejderne i de internationale organer og dets egne arbejder, og Kommissionen vil sørge for, særligt med hensyn til undersøgelsesarbejderne, at udføre supplerende arbejder ved at gøre brug af de resultater, der er opnået af andre internationale organer, idet de tilpasses til de særlige krav og egenskaber, der karakteriserer Fællesskabet. Herved bevarer Fællesskabets aktion sin selvstændige karakter, som særligt beror på iværksættelse af normgivende bestemmelser.

Parallelt arbejde vil dog være af interesse inden for visse områder. Det er især tilfældet med visse arbejder, der allerede er udført eller skal udføres af OECD, inden for rammerne af den økonomiske kommission for Europa i Genève og sekretariatet for De forenede Nationer samt inden for rammerne af UNEP, hvor en jævnførelse med aktiviteterne i de tredjelande, der deltager i disse organisationers arbejder, alene på grund af sidstnævntes sammensætning vil være til gavn for Fællesskabet og kaste nyt lys over dets aktiviteter. Denne eventuelle parallelisme bør dog ikke bremse hverken de arbejder, der er i gang i

de interesserede internationale organer eller de arbejder, der er i gang i Fællesskabet.

Under alle omstændigheder vil det være i Fællesskabets interesse at fortsætte det meget aktive samarbejde, som det har indledt med størsteparten af de internationale organisationer, særligt med OECD, UNESCO, Europa-Rådet og UNEP. Dette samarbejde vil lette iværksættelsen af en fælles aktion inden for disse organisationer med forbehold af aktioner, som Fællesskabet selv kunne foretage inden for dets kompetencer ⁽¹⁾.

(¹) Der gøres endvidere opmærksom på:

- at miljøministrene, forsamlet i Bonn den 31. oktober 1972, blev enige om, at De europæiske Fællesskabers stater bør blive enige i spørgsmålet om de internationale organisationers aktiviteter på miljøområdet samt søge at indtage en fælles holdning.
- at artikel 5 i aftalen mellem repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet den 5. marts 1973, om underretning af Kommissionen og medlemsstaterne med henblik på en eventuel harmonisering inden for Fællesskaberne af hasteforanstaltninger med henblik på miljøbeskyttelse (EFT nr. C 9 af 15. marts 1973) fastsætter, at medlemsstaternes regeringer indtager en fælles holdning med hensyn til ethvert internationalt initiativ på miljøområdet, der vil kunne påvirke det fælles markeds funktion eller gennemførelse af de dele af fællesskabernes program om begrænsning af forurening, herunder gener og om beskyttelse af det naturlige miljø, hvorpå den under punkt 2 i nævnte aftale fastlagte fremgangsmåde finder anvendelse i medfør af punkt 3 med forbehold af anvendelse af traktaterne, herunder særligt artiklerne 113 og 116 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab.

BILAG I

DEFINITIONER VEDRØRENDE MILJØBESKYTTELSE

Inledende bemærkning: Flere af de udtryk, der er defineret i det følgende, vil muligvis blive anvendt uden for miljøbeskyttelsesområdet. De her givne definitioner gælder ikke for disse områder.

1. Kriterier

- 1.1. Udtrykket »kriterium« betegner forholdet mellem den forurening eller gene, et mål udsættes for, og risikoen for og/eller omfanget af den ugunstige eller uønskede virkning heraf, som ville fremkomme under givne omstændigheder.
- 1.2. »Mål« betegner et menneske eller et hvilket som helst miljøelement, der faktisk eller potentielt udsættes for en forurening eller gene.
- 1.3. »Udsathed/udsættelse« af et mål anvendt i denne forbindelse skal udtrykkes i form af talværdier for koncentrationen, intensitet, varighed eller hyppighed.
- 1.4. »Risiko« er sandsynligheden for forekomsten af ugunstige eller uønskede virkninger som følge af en given påvirkning fra én eller flere forureningsfaktorer eller gener, der optræder alene eller i forbindelse med andre sådanne.
- 1.5. »Ugunstig eller uønsket virkning« anvendt i denne forbindelse kan være en direkte eller indirekte, øjeblikkelig eller senere frembrydende, enkel eller kombineret virkning på målet. Risikoen for og omfanget af denne virkning skal så vidt muligt udtrykkes kvantitativt.
- 1.6. En harmonisering af målemetoder for de parametre, som beskriver påvirkningen og de ugunstige eller uønskede virkninger, skal iværksættes for at gøre det muligt at sammenligne resultater af undersøgelser af forskning vedrørende kriterierne.

2. Kvalitetsmålsætninger

- 2.1. »Kvalitetsmålsætninger« for et miljø betegner de samlede krav, som et bestemt miljø eller en del af et bestemt miljø skal opfylde på et givet tidspunkt; nu eller i fremtiden.
- 2.2. Ved opstillingen af disse målsætninger tages der hensyn til:
 - a) et »grundlæggende beskyttelsesniveau«, således at mennesket eller et andet mål ikke udsættes for nogen uacceptabel fare.
 - b) et »nulvirkningsniveau«, således at målet ikke udsættes for nogen identificerbar virkning.

Disse niveauer fastsættes på grundlag af de ovenfor definerede kriterier. Der tages ligeledes passende hensyn til de særlige regionale forhold, eventuelle virkninger på tilstødende områder samt den ønskede anvendelse.

3. Miljøbeskyttelsesnormer

- 3.1. »Normerne« opstilles med henblik på at begrænse eller forebygge målenes udsathed og kan således være midler til at opfylde eller nærme sig kvalitetsmålsætningerne. Normerne henvender sig direkte eller indirekte til de ansvarlige enkeltpersoner eller organer, idet de fastsætter de niveauer for forurening eller gener, som ikke må overskrides med hensyn til et miljø, et mål, et produkt osv. Normerne kan opstilles enten ved administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser ved gensidig overenskomst eller ved frivillig accept.
- 3.2. Blandt normerne kan udsondres:
 - 3.2.1. »Miljøkvalitetsnormer« som med retskraft fastsætter de niveauer for forureningsfaktorer eller gener, som ikke må overskrides i et givet miljø eller en del af et givet miljø.

3.2.2. »Produktsnormer« (ordet »produkt« anvendes her i ordets videste betydning), som

- fastsætter grænserne for de niveauer for forureningsfaktorer eller gener, der ikke må overskrides i et produkts sammensætning eller emission.
- eller specificerer et produkts egenskaber eller karakteristika ved fremstillingen,
- eller vedrører de nærmere bestemmelser med hensyn til et produkts anvendelse ⁽¹⁾.

Produktnormer kan, når det er hensigtsmæssigt, omfatte specifikationer for prøvemethoder, emballage, mærkning og etikettering af produkterne.

3.2.3. Normerne for faste anlæg, undertiden benævnt »procesnormer«, omfatter:

- a) »emissionsnormer« for de niveauer for forureningsfaktorer eller gener, som ikke må overskrides i emissioner fra faste anlæg,
- b) »planlægnings- og byggenormer for faste anlæg«, som fastsætter de specifikationer, der med henblik på miljøbeskyttelse skal overholdes ved planlægning og bygning af faste anlæg,
- c) »driftsnormer«, som fastsætter de specifikationer ⁽¹⁾, der med henblik på miljøbeskyttelse skal overholdes ved driften af faste anlæg.

3.3. I visse tilfælde ville det være hensigtsmæssigt at fastsætte normer, selvom de tilsvarende kriterier og kvalitetsmålsætninger endnu ikke har kunnet opstilles.

4. Almindelig bemærkning

Under alle omstændigheder bør kriterier, målsætninger og normer regelmæssigt revideres og i givet fald ændres for at tage hensyn til ny viden.

⁽¹⁾ Sådanne nærmere bestemmelser for anvendelse eller specifikationer kan ligeledes gøres til genstand for »kutymeregler«.

BILAG II

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS HANDLINGSPROGRAM PÅ MILJØOMRÅDET OG
FÆLLESSKABETS FORSKNINGSPROGRAM

Handlingsprogram	A. Påbegyndte eller planlagte forskningsarbejder ⁽¹⁾	B. Eventuel udførelse af andre forskningsarbejder
Del II		
Afsnit I: Aktioner vedrørende mindskelse af forurening og gener		
Kapitel 1: Objektiv vurdering af risici for menneskets sundhed og miljøet som følge af forurening	1. Databank for kemiske forureningsfaktorer 2. Bly's skadelighed 3. Epidemiologiske undersøgelser 4. Mikroforurenende faktors virkning på mennesket, inklusive biokemisk toksikologi og toksiske virkninger biotelemetri 5. Økologiske virkninger af forurenende faktorer, inklusive bioindikatorer for vandforurening 6. Teledetektion af atmosfærisk forurening 7. Matematiske spredningsmodeller for luftforurenende faktorer 8. Analyse af organiske mikroforurenende stoffer i vand (COST 64b) 9. Multidetektions-enhed (bidrag til COST 64b) 10. Fysik og kemi af SO₂ 11. Optagelse af SO₂ i jord og plantevækst (bidrag til COST 61a)	1. Termisk affald 2. Støjforurening 3. Problemer på grund af ubehagelige lugte 4. Havforurening af kontinental oprindelse 5. Fysisk model til undersøgelse af spredning af luftforurenende faktorer
Kapitel 2: Fastlæggelse af normer		
Kapitel 3: Særlige aktioner vedrørende miljøforurening		
Afdeling 1: Informationsudveksling mellem overvågnings- og kontrolnet	1. Databank for kemiske forureningsfaktorer 6. Tele-detektion af atmosfærisk forurening	6. Forbedring af analyse- og målemetoder for forureningsfaktorer

¹⁾ Inden for rammerne af det flerårige forsknings- og undervisningsprogram og COST-aktionerne.

Handlingsprogram	A. Påbegyndte eller planlagte forskningsarbejder	B. Eventuel udførelse af andre forskningsarbejder
Afdeling 2: Kvalitetsmålsætninger	se kapitlerne 1 og 2	se kapitlerne 1 og 2
Kapitel 4: Aktioner vedrørende visse produkter	1. Databank for forureningsfaktorer 2. Bly's skadelighed 5. Økologiske virkninger af forureningsfaktorer	7. Forbedring og harmonisering af kvantitative analysemetoder for forureningsfaktorer i visse produkter 8. Toksicitetsundersøgelser på langt sigt og standardisering af toksicitetsprøver
Kapitel 5: Særlige aktioner vedrørende visse industrisektorer samt energiproduktionen	7. Matematiske spredningsmodeller for luftforureningsfaktorer 10. Fysik og kemi af SO ₂	1. Termisk affald 5. Fysisk model til undersøgelse af spredning af luftforureningsfaktorer
Afdeling 1: Særlige aktioner vedrørende visse industrisektorer	11. Optagelse af SO ₂ i jord og plantevækst	9. Afsvovling
Afdeling 2: Aktioner vedrørende energiproduktion	12. Slam fra rensningsanlæg (COST 68)	10. Anti-forureningsteknologi. Behandling af industrispildevand 11. Behandling og anvendelse af spildevand, f. eks. spildevand fra intensiv kvægdrift
Kapitel 6: Særlige aktioner vedrørende visse zoner af fælles interesse		
Afdeling 1: Havforurening		4. Havforurening af kontinental oprindelse
Afdeling 2: Beskyttelse af Rhinbassinet mod forurening	1. Databank for kemiske forureningsfaktorer	
Afdeling 3: Aktioner vedrørende miljøbeskyttelse i grænseområder	1. Databank for kemiske forureningsfaktorer 6. Teledetektion af atmosfærisk forurening	
Kapitel 7: Aktioner vedrørende affald og reststoffer	12. Slam fra rensningsanlæg	12. Fast affald (behandling, oplagring o.s.v. ...) 10. Anti-forureningsteknologi 11. Behandling og anvendelse af spildevand, f. eks. spildevand fra intensiv kvægdrift.
Kapitel 8: Aktioner vedrørende overholdelse af de til beskyttelse af miljøet fastsatte bestemmelser (p.m.)		

Handlingsprogram	A. Påbegyndte eller planlagte forskningsarbejder	B. Eventuel udførelse af andre forskningsarbejder
Kapitel 9: Aktioner vedrørende økonomiske aspekter i forureningsbekæmpelsen	1. Databank for kemiske forureningsfaktorer	
Kapitel 10: Forskningsaktioner inden for miljøbeskyttelse		
Kapitel 11: Udbredelse af viden om miljøbeskyttelse	1. Databank for kemiske forureningsfaktorer	
Afsnit II: Aktioner vedrørende forbedring af miljøet		
Kapitel 1: Bevarelse af det naturlige miljø		13. Øko-systemernes struktur og funktion 14. Økologiske virkninger fra moderne produktionsmetoder, der anvendes i landbruget 15. Integreret bekæmpelse af skadelige insekter 16. Forbedring af landbrugsprodukternes kvalitet 17. Anvendelse af spildevand til overrisling 18. Vandforsyning og styring af vandressourcer
Kapitel 2: Miljøproblemer som følge af tiltagende mangel på visse naturressourcer		
Kapitel 3: Byplanlægning og egnsudvikling		
Kapitel 4: Forbedring af arbejdsmiljøet (p.m.)		
Kapitel 5: Oprettelse af et europæisk institut til forbedring af arbejds- og livsvilkårene		19. Planer på langt sigt vedrørende livskvaliteten og arbejdsforholdene
Kapitel 6: Motivering for stillingtagen til og oplæring om problemer på miljøområdet		20. Organisering af oplæring vedrørende miljøproblemer på forskellige undervisningsniveauer